

DOMOLJUB

Dopise in spise sprejema uredništvo »Domoljub«. — Telefon 25-49. Prostor ene drobne vrstice v inseratnem delu stane 10 Din. — Naročnina Stane 38 Din za celo leto, za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. Inerate in reklamacije sprejema u p r a v a »Domoljub«. — Telefon 29-92

Zadružni misli ostanemo vedno zvesti

Dne 2. decembra 1934 se je vršil v Zagrebu glavni občni zbor Zadružne zveze za vso državo. Pri tej priliki je imel njen predsednik dr. Anton Korošec pomemben govor, v katerem je podal tudi sledeče:

»Beseda kriza je bila še pred petimi leti splošno znana samo v političnem in zdravniškem slovarju. Danes pa je ta beseda poznana in razumljiva vsem od otroka do starca, malega in velikega, šolanega, kmeta in malo-meščana, zato ni nikako čudo, če tudi zadružništvo ni ostalo neprizadeto po splošni gospodarski krizi. Vendar je več kakor gotovo, da se more ta kriza z žrtvami izlečiti in spraviti vse zadružno gospodarsko življenje v zdrav in pravičen pokret. Kakor suhe livade z dovajanjem vode zopet oživijo in ozelenijo, tako bi tudi naši gospodarski kanali, katere predstavlja naše svobodno zadružništvo, mogli z nekoliko pomoči naše narodno gospodarstvo spraviti zopet v pravilno in zdravo delovanje. Četudi priznavam, da je ta splošna kriza zajela tudi zadružništvo in zadružniško gospodarstvo, vendar moramo tudi pri tej priliki glasno in jasno naglasiti, da zadružniška misel med nami ni niti za trenutek prišla v nevarnost krize. Nasprotno, čim večja je socialna beda, čim večja je gospodarska zmeda na svetu, čim bolj je zmeden odnos med proizvodnjo in uporabo, tem večja, tem globlja, tem trdnejša je naša vera v rešilno moč zadružnega gospodarstva. Red in sestav v gospodarski kmečki državi, kakršna je tudi naša država, se more najlažje doseči z gospodarstvom, urejenim na zadružni podlagi. Nobenemu načinu zdravljenja gospodarske krize se ne bo to posrečilo bolj kakor

načinu, ki bo bolno gospodarstvo potegnil iz težav potom zadružništva. Nadejam se, da mi nobeden zaradi teh par mojih besed ne more očitati, da politiziram. To ni politika, to je naša velika skrb in briga za zdravje naše države. Večkrat se nam na neupravičen način očita, da smo v zvezi politiki, in da bi bilo najbolje Zvezo depolitizirati. Jaz tu jasno in glasno izjavljam, da smo v svojem zadružniškem delu samo zadružniki, katerim je na srcu samo sreča, veličina in blagostanje naroda in države, kadar pa vstopamo v zvezno hišo, puščamo strankarstvo pred vrati. To niso prazne besede, temveč jih podkrepljuje naše delo v 15 letih. Kdor govori drugače, ta nas samo opravlja. Katera tako velika ustanova, kakor je naša Glavna Zadružna zveza, se more ponašati, da ima v svoji sredi vse Srbe, vse Hrvate in vse Slovence! Vendar nikdar ni zaradi tega imela niti najmanjšega prenehanja, ker je vedno in povsod bila strogo enakopravna. Imela je v svoji sredi politike vseh strank, vendar ni bilo niti najmanjšega nesporazuma, ker je bila prava zadružniška misel dejanski depolitizirana. To je naš ponos, upanje in bodočnost. Mi čutimo neprilike in pretežki sedanji čas, vendar ne gledamo kakor mnogi gospodarski učenjaki v zrak, temveč na zemljo, v sredino svojega naroda, s katerim smo vezani s tisoč nitmi in smo mi zadružniki oni, ki ne gledamo skozi črna očala, temveč mi verujemo v srečo, blagostanje in napredek naroda in domovine, ker smo polni vere in nade v moč svoje zadružne misli. Bratje zadružniki, tej misli bomo vedno ostali zvesti.

Pred zimo

Na jesen se zbirajo k svojim rednim zasedanjem vsi parlamenti sveta in vodilni državniki tedaj navadno tudi dajejo izjave, ki gredo preko običajnih fraz, da so za mir med narodi. Edino, kar so letošnjo jesen važnega povedali, je to, da je po njih mnenju najhujše v svetovni gospodarski krizi preboleno in da se obrača polagoma na bolje. Nemogoče je že danes ugotoviti, če je to res ali ne, vendar je mnogo znakov tu, ki kažejo, da je morda vendarle res, kar pravijo. Zlasti vodilne gospodarske države sveta, kakor Amerika, Anglija, Nemčija in dr., kažejo, da utegne biti morda najhujše vendarle že — za njimi. Da, za njimi, kajti žal ne moremo reči: za nami. Pri nas namreč ni videti nikjer nobenega izboljšanja, poprej celo nazadovanje

Res je, da številne naše nove tekstilne tovarne zaposlujejo nekaj več delavstva, toda plače so v teh tovarnah vprav razbojniške, prav tako, kakor na Angleškem in na Nemškem sredi preteklega stoletja. Zato pa vidimo na drugi strani, kako nevdržno še naprej propada naše obrtništvo, o čemer smo pisali že spomladi tudi v »Domoljub« obširneje. Vidimo, kako mora vsak mesec vrniti svoje obrtne liste nekaj sto trgovcev in rokodelcev, kar pomenja, da je toliko sto novih rodbin brez dela in jela. Vidimo nadalje, da se obupni položaj našega kmeta ni izboljšal, pač pa poslabšal, kajti neplačane obresti so se pripisale k dolgu, s čimer se je ta le povečal, gospodarski inventar se obrabil, a ne obnovil itd. Tudi plače delavstva so v zadnjem polletju

vnovič padle, tako, da delavske družine vkljub zaposlenosti stradajo.

To je slika, ki nam jo nudi pogled po naši Sloveniji sedaj, ko bo začel naletavati sneg, ko se bližajo pristrčni božični prazniki, a z njimi vred tudi trda zima. Tužna in žalostna je ta slika, toda najbolj žalostno pri tem je, da gledamo mi na vso to bedo in na vse to propadanje s prekrizanimi rokami. Niti enega, niti najmanjšega koraka nismo ukrenili prav vse leto, da bi se bila ta žalostna slika vsaj nekoliko omilila. Popisali smo vagona papirja, izpregovorili cele povodnji fraz in sklenili polne koše raznih sklepov in izjav, toda vse to je bila mlačev prazne slame, kajti že od leta 1928 dalje je vsaka zima težja, hujša, bednejša in mrležja.

Ze spomladi smo tudi v našem listu obširno govorili o tem, da pomenjajo sedanje delavske plače pri nas izstradanje desetisočernih delavskih rodbin in da to nujno vpliva tudi na obupni gospodarski položaj kmeta. Potreben bi bil zakon o najnižjih (minimalnih) plačah. Toda nismo ga dobili, pač pa vidimo, da so se med tem delavske plače vnovič zmanjšale in da je položaj še obupnejši nego je bil.

Drugo vprašanje, ki se na zimo pojavi v vsej svoji strahoti, je brezposelnost. Dočim je treba poleti manj obleke in hrane, treba manj kurjave in se laže prenese nezadostno stanovanje, se poleti vendarle pri raznih delih vjame tudi mimogrede kak kovač ali celo stotak, pa zazija na zimo beda brezposelnosti z vso neusmiljenostjo. Kaj smo storili, da jo omilimo? Ničesar, pa prav popolnoma ničesar!

Uradnicam so spomladi, tistim, ki so omožene, zmanjšali plače, toda ali je zato dobil kruh en sam naših izstudenih sinov, ki sloni na plečih svojih revnih staršev in duševno propada? Stotine obrtnikov je tudi zadnje mesece vrnilo svoje obrtne liste in z njimi vred so postali brezposelni tudi vsi ti rokodelski pomočniki, sinovi kmetiških staršev. In kam naj gremo z novimi, doraščajočimi sinovi in hčerkami, za katere je domače posestveče premajhno, da bi jih moglo trajno preživljati?

Obračajmo in premišljajmo stvar kakorkoli, toda takojšnja, vsaj delna pomoč bi se dobila vendarle v tem, da omejimo nadurno delo in dvojne zasluzke. Še danes je na stotine obratov, kjer delajo vkljub zakonu o osebnem delavniku po devet in po deset, da, celo po dvanajst ur. Privoščimo pri današnji mizeriji vsakemu nekaj večji zaslužek, toda dokler nima moj brat niti skorje kruha, tudi jaz nimam pravice do potice. Zakon o najnižjih mezdah je potreben, potem pa takoj popolna prepoved vsakega čezurnega dela. Pri tistih obratih, ki dobro uspevajo, bi bilo pa nujno potrebno začasno uvesti celo sedemurni delavnik, da bi lahko zaposlili nove moči. Nekaj tisoč rok bi prišlo na ta način do dela in

RAZGLED PO SVETU

Nekaj o novi koroški ustavi

Uvod: »V imenu Boga vsemočnega, od katerega prihaja vsa pravica, zadobi koroška dežela novo ustavo.« Koroška je zgrajena na stanovski podlagi. Deželni patron je sv. Jožef, deželna praznika 19. marec in 10. oktober. Deželne barve so rumeno-rdeče-belo. Nemščina je uradni jezik deželnih službenih mest, jezikovnim manjšinam dovoljene pravice ustanovijo pri tem nedotaknjene. Deželne zakone sklepa dež. zbor, najvišja deželna izvršilna organa sta deželna vlada in njeno članstvo. V področje dežele spadajo vse zadeve, ki jih zvezna ustava ne pridržuje državi.

Deželni zbor: Sestoji iz zastopnikov cerkve in verskih družb, šolskega in prosvete, umetnosti in znanosti ter poklicnih stanov. Število članov dež. zbora in njihovo razdelitev na posamezne skupine določa deželni zakon. V deželni zbor more priti samo državljan zvest državljan. Pri imenovanju članov dež. zbora se mora primerno upoštevati jezikovna manjšina v deželi. Člane dež. zbora imenuje dež. glavar: zastopnike cerkve na predlog krškega knezoškofa, zastopnike šolskega in prosvete na predlog dež. šolskega sveta in domovinske fronte, zastopnike poklicnih stanov na predlog domovinske fronte. Deželni

zbor se lahko razpusti sam ali ga s pritrdilom zveznega kanclerja razpusti dež. glavar. Zbor sklepa z večino glasov, za ustanovne zakone je potrebna dvotretjinska večina navzočih.

Kako se sklepajo zakoni? Zakonske osnutke predloži dež. vlada deželnemu zboru, ki o njih razpravlja ter jih ali odkloni ali odobri. Zakoni so veljavni šele po pritrdilu zveznega kanclerja. Odškodnino poslancem urejuje poseben zakon, poslanci ne uživajo več imunitetne pravice in jih oblast lahko zasleduje.

Deželna izvršilna oblast. Deželnega glavarja imenuje zvezni prezident na predlog dež. zbora in s pritrdilom zveznega kanclerja. Na kanclerjev predlog zamore zvezni prezident glavarja odpoklicati. Dež. glavar je predsednik dež. vlade in dež. šolskega sveta. Člane deželne vlade imenuje in odpokliče deželni glavar. Dež. glavarstvu so podrejene ostale deželne oblasti, uradi, okrajna glavarstva in občine. Okrajne glavarje imenuje dež. glavar s pritrdilom zveznega kanclerja. — Dež. proračun za naslednje leto mora biti do 15. novembra vsakega leta predložen dež. zboru. Zbor sklepa tudi o posojilih in deželnih poroštvih.

Kaj žele Slovaki

Dr. Ravasz, član Hlinkove slovaške ljudske stranke je te dni izjavil da Slovaška neče pripadati nobeni drugi državi, ker so v češko-slovaški državi dani vsi predpogoji za neovirano svobodno življenje Slovakov, je istočasno prvič povedal javnosti, kakšna je vsebina njegovega predloga za slovaško avtonomijo.

Iz tega našega predloga, pravi Ravasz, nima nikdo pravice sklepati na kakšno razpoloženje Slovakov, da hočejo zrušiti državno skupnost, ki so jo skupno s češkimi brati ustvarili. Njegov predlog ni nič več in nič manj, kot poskus samouprave. Slovaški deželni zbor bi volil iz svoje srede državnega podpredsednika, ki bi pa na Slovaškem nosil ime predsednika ter bil odgovoren slovaškemu deželnemu zboru. Slovaški predsednik bi bil istočasno član orednje vlade in bi imel

tudi pravico, da odkloni vladne sklepe, ki bi nasprotovali sklepom slovaškega deželnega zbora, nadalje bi imenoval vse uradnike na Slovaškem ozemlju, mesto da bi jih imenovali posamezni ministri vsak na svojem področju. V ta namen bi bil izdan poseben uradniški zakon za Slovaško.

H koncu je dr. Ravasz še enkrat poudaril da ostane Slovaška z vsemi svojimi silami in državnimi skupnosti in da z ogorčenjem odklanja vsaka druga namigavanja, ker je narodno življenje Slovakov mogoče edinole v mejah sedanje českoslovaške države. Sovražnik českoslovaške države ne more biti prijatelj Slovakov.

Božji blagoslov in kmetijska roka vzdržuje ta vso domovino.

do jela, nekaj tisoč nedolžno stradajočih otrok bi prišlo, za božič vsaj do črnega kruha.

Isto velja o dvojnih zaslužkarjih. Naše časopisje se kar ne upa lotiti tega vprašanja, ker se boji zamere pri prizadetih, toda pravica in moralna je višja nego gola sobičnost. Pisec teh vrstic vsak dan srečuje rodbino z enim otrokom, kjer imajo trije v družini lepe službe, a koliko očetov s tremi, petimi otroci je brez kruha! Človeku prirojeni pravni čut se ves upira taki »pravici« in najno žene tiste, ki zaradi nje trpe, v obup. Nobenih težkoč in nikakih stroškoč ne bi povzročila postava, ki bi s krepko roko posegla sem notri in že za letošnji božič bi na stotine rodbin prižgalo pred jaslicami svečke hvalečnosti.

Pred nami je tako zvana »zimna sezona«. Je še vendarje precej ljudi, ki imajo nekaj pod palecem ali vsaj delajo se, da imajo. In ti se bodo prešerno zahvalili po plesih in maskara-

dah, veselicah in družabnih večerih. Ali vse to ne kriči naravnost po tem, da bi morala prav ta gospoda tudi prispevati k lajšanju bede desetstičerih družin po mestih in po kmetih? Ne prosjajte samo pri revežih in ne nalagajte novih bremen tistim, ki se že itak rušijo pod doedanjimi, temveč potrkajte na demarice teh-le rajajočih! Popetorite in podesetorite plesne in veselčne takse v korist bednostnega fonda!

Zima je pred durmi. Tako toplo je bilo časih v naših domovih in v naših sreh ob takem-le času. Kmet je popravljal še zadnje okrog hiše, da je potem mirno sedel k zimskemu počitku in prebiral za javorjevo mizo Mohorjeve knjige. Toda danes gloda po kmetiških, obrtniških in delavskih domovih izmučena arca strahna skrb za bodočnost. Ali je še v nas volja, da si pomagamo sami? V tem je ključ do rešitve vseh vprašanj!

AVSTRIJA

sPod varuštvo? Casopisje poroča, da sta sklenili Avstrija in Italija ob priliki zadnjega uradnega bivanja zveznega kanclerja Šušnika neke vrste pogodbo za zaščito avstrijske neodvisnosti od Nemčije. Ta pogodba je kratka in našteva štiri primere, kdaj bo italijanska pomoč potrebna in sicer: 1. Upor narodnih socialistov v Avstriji. 2. Nemčija napove Avstriji vojno in jo napade. 3. Vojna, v kateri bi Jugoslavija in Českoslovaška nastopili skupno in prekorajčili avstrijsko državno mejo. 4. Upor socialistov in komunistov. V vsakem naštetih primerov smejo italijanske čete priti Avstriji na pomoč.

s Kako se plačani avstrijski poslanci. Avstrijska vlada je izdala poslovnik za zasedanje raznih stanovskih svetov in deželnih zborov, v katerem med drugim določa, da bodo poslanci dobivali prosto vožnjo od svojega bivališča do kraja zasedanja in nazaj ter poleg tega še za časa zasedanja 20 šilingov (160 Din) dnevnice. Dnevnice tečejo tudi za praznik, ki pade med teden. Poslanci, ki ne stanujejo na Dunaju, bodo sprejeli za časa zasedanja tudi še stanarino v znesku 150 šilingov na mesec (1400 Din). Predsednik državnega sveta in predsedniki ostalih stanovskih svetov dobivajo 1200 šilingov (okrog 10.000 Din) na mesec in 800 šilingov (2500 Din) doklade za službene izdatke.

To in ono. Nedavno se je vršil v Celovcu občni zbor koroške družbe sv. Mohorja. Glasovni družbenih pravil so volili novi odbor celovški Mohorjani. Zo volitvah je bil koroški odbor družbe sv. Mohorja sestavljen sledeče: predsednik kan. č. dr. Bittml, gospodar kan. č. msgr. Podgore, tajnik dipl. oec. V. Zwitter. Prevzišeni knezoškof dr. Heftner, ki je hkrati pokrovitelj omenjene bratovščine, je odbor potrdil. — Do 15. dec. t. l. se vršijo nabori v zvezno vojsko in sicer v Waisenhaus-kosarni v Celovcu, v Jäger-kosarni v Beljaku, in pri bataljonu alpskih lovec v Velikocvnu. Javijo se lahko tudi fantje 17 let, kateri dovršijo konec prihodnjega leta 18. leto. — V Št. Jakobu so pokopali cerkovnika Jožefa Kravanja. — Na Dunaju uvedejo v vseh šolah poleg dose-danjih običajnih šolskih redov, še red »komaj zadostno«, ker bo rešilo marsikaterega študenta.

DROBNE NOVICE

Nemčija ima baje 12.500 popolnoma opremljenih bojnih aeroplanov.

Hitlerjev zaupnik v Ribbentrop odle v kratkem s posebno nalogo v Pariz.

Polno so zaposleni z izdelovanjem orožja škodovi zavodi v Plzinju.

Namesto saženih 2 milijard je italijansko notranje posojilo doseglo v par dneh skoraj 4 milijarde lir.

Devet novih kardinalov bo imenovanih v decembru.

BANKA BARUCH

15. Rue Lafayette, Paris

Odpremijo denar v jugoslavijo najhitreje in po najboljšem dnevnem kurzu.

Vrši vse bančne posle najkvalitetneje.

Poštni uradi v Belgiji, Franciji, Holandiji in Luksemburgu sprejemajo plačila na naše čekovne račune! BELGIJA: No 2004-04 Bruxelles. FRANCIJA: No 1117-94 Paris. HOLANDIJA: No 1406-05 Ned. Utwel. LUXEMBURG: No 2007 Luxembourg. Na zahtevo pošljemo brezplačno naše ček. nakaznice

„Domoljubove“ požarne podpore

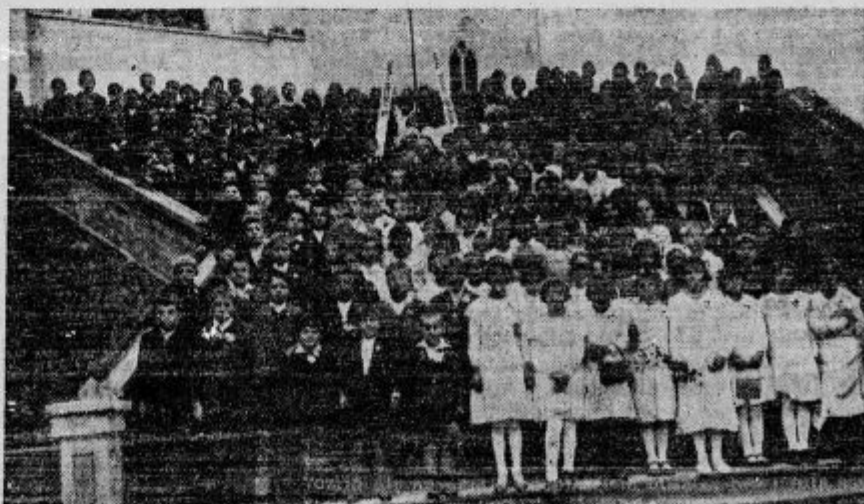
»Domoljub« ima poleg tega, da nudi svojim čitateljem le zdravo hrano, da se vedno drži svojih katoliških načel, tudi ustanovo, ki je za naročnike zlasti v sedanjih časih velikega socialnega pomena, to je »Domoljubove« zavarovanje za primer, če naročniku, ki je pravočasno plačal celoletno naročnino, pogori njegova stanovanjska hiša. Ze 174.000 Din požarnih podpor so doslej prejeli »Domoljubovci« najbolj nesrečni naročniki — pogorelci. Za te podpore nimamo nobenega kupa denarja, s katerega bi jemali. Te vsote spravijo naročniki sami skupaj s tem, da pravočasno plačajo naročnino. Pravočasno plačana naročnina pomaga upravi, da ji ni treba iskati kredita drugod in zanj plačevati visoke obresti, nasprotno se v začetku leta vplačani denar obrestuje in daje sredstva za izplačevanje požarnih podpor. Na ta način si naši naročniki sami med seboj, kot velika družina, pomagajo, kadar so v največji potrebi.

Doslej so »Domoljubovci« požarne podpore prejeli sledeči naši naročniki:

1. Franc Zupanc, Martin vrh 57, Sv. Lenart. — 2. Josip Kos, Straža 43, Moravče. — 3. Frančiška Znidaršič, Vrhnika, Vel. Klatec 91. — 4. Josip Bezljaj, Zgornji Kašelj 11, Dev. Mar. v Polju. — 5. Franc Sebanc, Migovica 12, Mirna. — 6. Marjeta Kolenc, Poljšica 37, Gorje. — 7. Marija Kvas, Domžale, Ljubljanska cesta 3. — 8. Franc Rogelj, Sp. Kokra 37, Kokra. — 9. Štefan Oblak, Dobračeva 43, Ziri. — 10. Marija Oštir, Gor. Pirošica 13, Cerklje ob Krki. — 11. Jurij Gorečan, Čreskova 19, Nova Cerkev. — 12. Miha Godec, Dolga noga, Kresnice ob j. ž. — 13. Marija Medved, Spodnje Podgorje, Sredina 25, Podgorje—Slovenjgradec. — 14. Jakob Jančič, Brezovica 8, Zlatopolje. — 15. Janez Jeme, Katarija 66, Trzen 40, Moravče. — 16. Martin Ogulin, Cerovec 3, Semič. — 17. Ivan Pivec, Leše, p. d. Kret, Sava. — 18. Jernej Jevševar, Sv. Miklavž 58, Sv. Jurij ob Taboru. — 19. Avguštin Uršič, Škriljevo, Št. Rupert pri Krškem. — 20. Andrej Križman, Mlaka 13, Komenda. — 21. Jože Srpan, Nadlesk 27. — 22. Franc Leves, Nadlesk 28. — 23. Miha Janežič, Nadlesk 14. — 24. Jakob Komidar, Nadlesk 29. — 25. Janez Truden, Nadlesk 37, vsi Stari trg pri Rakeku. — 26. Janez Baraga (Ključ), Bloke. — 27. Jakob Ključar (Čiček), Bloke. — 28. Rudolf Lah (Mestkov), Bloke. — 29. Josip Kunc, Blekova vas 21, Gor. Logatec. — 30. Marija Ivanež, Gaberje 73, Brusnice. — 31. Andrej Zupančič, Bohinjska Bela 30. — 32. Marija Frank, Blekova vas 9, Gorenji Logatec. — 33. Jakob Šušteršič, Podpeč 5, Preserje pri Ljubljani. — 34. Antonija Ravnik, Bohinjska Bela 24. — 35. Alojzij Koleša, Migalska gora 17, Mirna. — 36. Anton Udovič, Repče 12, Trebnje. — 37. Franc Zgur, Liplje 5, Planina pri Rakeku. — 38. Miha Butina, Ajbelj 5, Banjaloka pri Kočevju. — 39. Lucija Štrafhar, Molnik 56. — 40. Jernej Potočnik, vrtnar barona Lazarinija, Sv. Valburga, Smlednik. — 41. Anton Knavs, Otavice 19, Ribnica. — 42. Jakob Jelovčan, Hotovlje 19, Poljane nad Šk. Loko. — 43. Jožef Drstvenšek, Vrbinska vas 1, Leskovec pri Krškem. — 44. Jožef Erzen (Zontar), Sr. Bitnje 35, Šmartno pri Kranju. — 45. Anton Zavbi, Laseno 1, Češnjice v Tuhinju. — 46. Jožef Petrič, Staro apno 10, Skočijan pri Turja-

ku. — 47. Anton Kočar, Zgornji Kašelj 72, D. M. v Polju. — 48. Franc Füreder, Dorfjarje 23, Zabcnica pri Škofji Loki. — 49. Peter Povš, Groblje, Domžale. — 50. Gregor Ott, Goriški vrh 52, Ojstrica-Dravograd. — 51. Gera Vavpotič, Pušenci 30, Ormož. — 52. Jernej Slokan, Trnovi hrib 46, Sv. Jedert nad Laškim. — 53. Marija Korpič (Tonč), Selo, Sv. Marjeta v Rožu. — 54. Jožef Sušnik, Mali Rakitovec, Češnjice v Tuhinju. — 55. Simon Slapar, Preserje 30, Zlatopolje. — 56. Ciril Abulnar, Moravska gora 2, Sv. Križ pri Litiji. — 57. Terezija Šere, Gor. Zabukovje 15, Trebelno. — 58. Janez Božič, Gabrje 105, Brusnice. — 59. Anton Intihar, Dolenja vas 50, Cerknica. — 60. Frančiška Kovšca, Dolenja vas 52, Cerknica. — 61. Alojzij Bari, Črešnjevce 62, Selnica ob Dravi. — 62. Franc Lavrič, Stavčavas 4. — 63. Marija Vidmar, Stavčavas 5. — 64. Franc Jarč, Stavčavas 2. — 65. Franc Spec, Stavčavas 3, vsi Žužemberk. — 66. Frančiška Kobec, Ržiše 24, Vače pri Litiji. — 67. Franc Onišak, Bodislavci 32, Mala Nedelja. — 68. Stefan Levstik, Zagorice, Videm-Dobropolje. — 69. Franc Rifel, Gozd-Laze 1, nad Kamnikom. — 70. Ivan Zavodnik, Sp. Brezovo 20, Višnja gora. — 71. Franc Kandare, Dane 5, Stari trg pri Rakeku. — 72. Janez Rak, Beč 5, Šmartin v Tuhinju. — 73. Alojzij Medičevac, Zalilog, 9, Zelezniki. — 74. Martin Krese, Češence 19, Trebelno pri Mokronogu. — 75. Alojzij Senožetnik, Gozd, Gorenjavas 10, nad Kamnikom. — 76. Ivan Račič, Vrbinska vas 4, Leskovec pri Krškem. — 77. Marija Založar, Srednje Jarše, Mengeš (Groblje). — 78. Franc Oblak, Brobovnica 8, Lučine. — 79. Franc Andrenzi, Zirovski vrh št. 33, Trata nad Skofjo Loko. — 80. Peregrin Jeretina, Rodica 17, Groblje-Domžale. — 81. Jakob Rojic, Prepole 40, Št. Janž na Dravskem polju. — 82. Jožef Zakrajšek, Lanišče 8, Šmarje-Sap. — 83. Alojzija Lekšan, Okrog 29, Št. Rupert pri Mokronogu. — 84. Ivan Petrovič, Rakitna 53, pri Borovnici. — 85. Anton Plut, Drašiči 26, Metlika. — 86. Anton Korat, Trbojnje 38, Vuzenica. — 87. Janez Rabelj, Grič 2, Sv. Peter pri Novem mestu. — 88. Adam Kokoč, Grahovljani, Pakrac, Slavonija. — 89. Peter Fricc, Gor. Podgora 29, Stari trg ob Kol-

pi. — 90. Anton Hrovatin, Sabočevo 26, Borovnica. — 91. Janez Drešar, Nasoviče 10, Komenda. — 92. Alojzij Mole, Vrzdence 18, Horjul. — 93. Jurij Frankovič, Nova Lipa 9, Vinica pri Črnomlju. — 94. Julijana Logar, Vrzdence 17, Horjul. — 95. Janez Verbljč, Velika Ligojna 18, Vrhnika. — 96. Frančiška Petrič, Ohonica 7, Borovnica. — 97. Ivan Kožar, Režanj 34, Rajhenburg. — 98. Jožef Hren, Dolenji Križ 1, Žužemberk. — 99. Martin Srna, Pokluka, Gorje pri Bledu. — 100. Ivana Florjančič, Kamnje, Št. Rupert. — 101. Janko Svedic, Orehovlje 8, Predoslje. — 102. Jožef Avsec, Knežja njiva 15, pri Ložu. — 103. Mihael Štampihar, Voglje 42, Senčur. — 104. Janez Kramar, Soteska 23, pri Straži. — 105. Anton Vahčič, Leskovec pri Krškem. — 106. Marija Krajšek, Bistrica 10, Št. Rupert. — 107. Franc Kocuvan, Sovjak 53, Sv. Jurij ob Ščavnici. — 108. Franc Trdina, Domžale, Ljubljanska cesta 90. — 109. Pavel Skočaj, Vrbinska vas 10, Leskovec. — 110. Franc Bregar, Brinje 6, Dol pri Ljubljani. — 111. Marija Pikolnik, Strmec št. 1, Velike Lašče. — 112. Janez Znidaršič, Dolenja vas 43, Cerknica. — 113. Marija Uhan, Rodine, Trebnje. — 114. Jakob Zlebnik, Stanežiče 32, Št. Vid nad Ljubljano. — 115. Marija Muc, Krivoglavice 28, Podzemelj. — 116. Alojz Malešič, Boršt 34, Podzemelj. — 117. Janez Godnov, Sv. Ana 9, Trzič. — 118. Jožef Subadolnik, Gorenja vas 7, Šmarjeta. — 119. Janez Smolnikar, Laseno 1, Šmartin. — 120. Jožef Bajt, Murnice, Št. Janž. — 121. Jožef Kupic, Ljubljana, Ilovica 91. — 122. Leopold Vek, Sitež 5, Majšperk. — 123. Jožefa Fink, Podroje 18, Šmartno. — 124. Marija Stražišar, Begunje 55, nad Cerknico. — 125. Franc Vodnik, Studor 5, Leskovec. — 126. Franc Miklič, Stavčavas 14. — 127. Anton Černič, Stavčavas 27. — 128. Anton Zupančič, Stavčavas 13, Žužemberk. — 129. Jožef Rus, Črni vrh 51, nad Polhovim gradcem. — 130. Alojzija Bogša, Benetek, Cezanjevci. — 131. Mihael Poljanšek, Srednja vas 29, Sela nad Kamnikom. — 132. Janez Zagar, Črna 9, Stranje. — 133. Jakob Rahne, Serjuče 31, Moravče. — 134. Marija Štampihar, Voklo 39, Senčur. — 135. Neža Kos, Delnice 27, Poljane nad Skofjo Loko.

Marijin vrtec v Mirni na Dolenjskem, zbran okrog svojega novega praporčka. (Več v današnjem dopisu iz Mirne!)

KAJ JE NOVEGA

Franjo Neubauer:

Brezmadežni

Tja v raj zemeljski
strmilu nazaj,
tam vse je sreča,
sijaj in slaj.
Pramati naša
brez vseh nadlog
ta raj uživa
in ž njo je Bog! — — —
Drhtim, trepečem:
Ah, glas vabljev
nesreče vsega
sveta je kriv.
Vse izgubljeno!
Zaprta je vrt!
In žena bega,
za njo je — smrt!
Zakriva bedna
obraz, oči,
ker ve, da zanjo
rešitve ni.
Zavest jo muči
in kes skeleč:
»Za milijone
ni sreče več!
V mrskove straže

ni žarka nad!
Preklinja žena
nesrečni sad! — — —
Tedaj se nad njo
nebesa odpro,
prikaže se Zena sijajna.
Otrok smehljajoč
ozira se v noč,
krog njega svetloba je bajna.
Oglasi z višav
se Božja ljubav,
besede tolažne izreče:
»Naj v jad se gorjup
povrne ti up,
naj več te krivica ne peče!
Smehljala se Ti si z nebeskih višin,
Ti sladka, mogočna uteha,
Devica in Mati brez greha,
smehljaj se je v Tvojem naročju Tvoj Sin.
Od vaju po zemlji je bila svetloba,
bežala v temine peklena je zloba.
In človek, ki prej se oziral je v raj
lhteč in vijoč se v bolesti,
nanovo zautil veselje je zdaj
in mir na olajšani vesti!

Ali ga poznamo?

O vseh svetih smo mimogrede stopili še na pokopališča in v naglici mrtvim zaželeli večni mir in pokoj, in šli smo dalje.

Smo kakor uradniki, ki v naglici rešujejo akte, ker se jim mudi v gledališče, kakor študentje, ki hitijo z domačo nalogo, da ne zamude nogomet, kakor sobarice, ki so bo površno očistijo, ker jih vleče na ulico, kakor duhovniki, ki z saglico mašujejo, ker jih čaka še toliko drugega posla... Smo kakor mestni otroci, ki bi najraje zatajili košček kruha, da jim ne bi zmanjkalo teka za torto. In vendar kruh rast daje in je torta le gospodski nameček! Dobra in modra je mati, ki otroku ne daje sladkarij prej, dokler ni juhe, krompirja in kruha pojedel.

Sv. Cerkev je najboljša in najmodrejša mati: ve, da si želimo vesel Božič in ve, da

je božično drevo le okrasak. Ne dopušta, da smo kakor uradniki, ki vestnosti pritrjujejo in zabavi dodajajo, ne dopušta, da smo kakor otroci, ki hočejo sladkosti brez Kruha Življenja in ne da nam skrivnosti božične noči, če nočemo v borbo adventne poti! Zato nas zvonovi k zornicam vabijo in nam Janez Krstnik dober svet daje: Pripravite pot Gospodul!

Veliki dogodki beže mimo nas: gospodarska, kulturna, verska kriza... in mi hitimo dalje po svojih opravkih... Toda vsaj en dogodek, največji ves svet obtemniči, naj ne gre mimo nas, naj nas prerodi in z zaupanjem napolni: Odrašenik je že prišel, Zveličar je med nami! Ves tako dober, ves poln ljubezni, kakor nekdanj v hlevcu in kakor nekdanj na križu.

Ali ga poznamo?

Pripomoček

za ozdravljenje gospodarske krize

(Misli k »Obrtniškim tednom«.)

Vse evropske in ameriške države so poslane letos koncem septembra svoje prve znanstvenike na socialnem polju k zborovanju mednarodne Zveze za socialne vede v Malines v Belgiji. Učenjaki se tu vsako leto posvetujejo o najvažnejših nalogah človeške družbe. Letos so ugotovili, da ima v sodobni družbi srednji stan odločilno vlogo. Srednji stan ima namreč največ zmila za vzdrževanje družabnega reda. Zato je treba vse storiti, da se ohrani mir in smotren razvoj srednjega stana.

Med srednjimi stanovi: kmeti, obrtniki, trgovci, uradniki, nameščenci sta kmeti in

rokodelski stan glavna stebra vsake države. Zgodovina nam priča, da sta se ta dva stanova pri vseh narodih prva razvila. Še danes nče misijonarji v misijonskih pokrajinah poleg verskih resnic spreobrnjenca tudi kmetijstva in obrti. Tako sta delala tudi naša misijonarja Baraga in Knoblar.

Vsi stanovi, slati pa srednji stanovi so drug na drugega navezani. Mirno sožitje in medsebojna pomoč pomaga vsem do napredka. Po sedanji gospodarski krizi so vsi stanovi silno prizadeti. Vsi pravi prijatelji srednjih stanov se trudijo, kako bi zmanjšali strašne posledice gospodarske krize. Eden in

najlažji način, pri katerem lahko vsi sodelujemo, je, da kupujemo in naročamo vsi le domače blago in da damo zasluzka le domačim rokodelcem in obrtnikom. Ker je občinstvo začelo kupovati slabe tvorniške izdelke, so ostali rokodelci brez naročil; odpustiti so morali svoje pomočnike, ki so postali brezposelni; zmanjšala so se pa tudi naročila živil in kmetijskih pridelkov. Vsi, ki so dali prednost slabim tvorniškim izdelkom pred domačimi izdelki, ki so iz dobrega blaga in lično solidno izdelani, so krivi, da je pošten domači rokodelci izgubil zaslužek; krivi so pa tudi brezposelnosti delavcev in so tudi vzrok, da se kmetijski pridelki ne morejo prodajati. Stanovi so drug na drugega navezani; če trpi en stan, trpe tudi drugi.

Vsa ta zadeva je jako važna, vredna treznega premisleka in je treba o njej veliko govoriti v javnosti, v tisku in na sestankih. Nadaljevanje onulovaževanja domačih dobrih izdelkov bo imelo za posledico, da bodo rokodelci mogli vedno manj vajencev sprejemati in da delavske in kmetijske družine ne bodo mogle dati nikamor svojih sinov, da bi se izutili obrti in rokodelstva. Število neizučenihi mladih ljudi se bo od leta do leta množilo in bomo z vedno večjim strahom gledali v prihodnost, kam bo šla vsa ta mladina. Človeška družba se le premalo zaveda, kolike hvalnosti je dolžna rokodelskim mojstrom, ki nam izgajajo dober naraščaj, ne le za obrtni stan, ampak tudi za druge stanove. Edino inteligentni naraščaj se vzgaja v šolah. Trgovci skrbje sami za svoj naraščaj. Za večino drugih stanov pa skrbje obrtniki.

Gospodarska kriza, ki je zadela obrtni stan, škoduje tudi delavskemu in kmetijskemu stanu. Vsem stanovom torej lahko pomagamo s tem, da ne kupujemo tujih tvorniških izdelkov. Najbolj so sedaj prizadeti po križi oblačilne obrti, zlasti čevljarji in krojači. Kar se tiče tvorniških izdelkov za obnurala, so tuji tozadevni izdelki izvršeni iz surovin, ki so — kakor je dokazano — zdravju naravnost škodljive. Prav tako pa slišimo iz večjih mest tožbe, da so tvorniški izdelki za oblačila, vsi izvršeni v nezdravih prostorih in da so kupovalci takih izdelkov n. pr. v Parizu in Berlinu nalezli razne bolezni.

Vsi domači izdelki, naj bodo izvršeni v Ljubljani ali po deželi, pa se sedaj odlikujejo po trpežnosti in solidnosti in so v vsakem oziru konkurenčni s tujimi, tvorniškiimi izdelki.

Iztrznimo se torej in smatramo za svoje sveto narodno dolžnost, da naročamo in kupujemo samo domače izdelke. To bo v vzodbudo rokodelcem, da se bodo še bolj potrudili za dobre cenene izdelke. Pomočniki bodo zopet dobili delo in obenem tudi zadostno plačo, s katero bodo mogli vzdrževati svoje družine. Obrtni in delavski stan bosta zopet redna odjemalca kmetijskih pridelkov. Življenjski odnošaji se bodo vsestransko izboljšali in gospodarska kriza se bo omilila. To bo uspeh našega skupnega sodelovanja!

— Korpuentni Hudje morejo s skrbno rabo naravno »Franz-Josef« grencice doseči izdatno izpraznenje črev brez napora. Številna strokovna poročila potrjujejo, da so z učinkom »Franz-Josef« vode zelo zadovoljni tudi bolniki, ki jih muči bolezen na ledvicah, protin, revmatizem, kamena ali sladkorna bolezen.

Poravnajte naročnino!

OSEBNE VESTI

d Za svojega častnega kanonika je imenoval sv. oče znanega slovenskega pisatelja gospoda Franca Ks. Meška, dekanjskega upravitelja in župnika v Selah pri Slovenjgradcu. Čestitamo!

d Slovesno je bil umeščen za kononika Lavantskega kapitlja dne 29. novembra dose-danji ptujski prošt g. dr. Ivan Zagar. Naj ga spremlja vsepovsod božji blagoslov!

d Svoje 60. rojstni dan je obhajala te dni požitvalna redovnica ž. s. Inocenca Ozmeč v Mariboru. Bog blagoslavlja njeno človeko-ljubno delo tudi v bodoče!

d Resno je zbolel duhovni svetnik g. Luka Smolnikar župnik v Slavini pri Postojni.

DOMAČE NOVICE

d Uredbo o razvrstitvi veroučiteljev ljud-skih in meščanskih šol po zakonu o uradnikih je izdalo ministristvo prosvete. Veroučitelji pri-dejo od IX. do V. skupine.

d 40 letnice željarske zadruga se prazno-vali dne 24. novembra 1934 Kroparji in Kamno-goričani. Vršila se je zahvalna služba božja, ki ji je sledil občni zbor zadruga. Po kosilu so priredili v Zadrugnem domu lepo uspelo akademijo.

d Pomagajmo pticam-pevkam. Burja brije okrog oglov, v gozdovih ni več kaj najti, pa beži vse k hišam, na dvorišča in vrtove. Mali stržek se oglašajo po grmovju in išče za lačni želodček živeža. Treba bo postaviti po drevo-redih in vrtovih že zdaj krmilne hišice in jih s primerno zrnato hrano napoljevati. Ptice-pekve je pri nas od leta do leta manj, pa skrbi-mo vsaj za to, da se ohrani njih zarod!

d Lahke potres smo čutili dne 30. novem-bra okrog 4 zjutraj v Sloveniji.

d 635.000 kg sadja je uvozila Ljubljana raznega sadja v letošnjem oktobru. Najmanj dva milijona dinarjev!

d Avstrijski hitlerjevec se se odpeljali. Dne 28. novembra so zapustili sušaško luko avstrijski hitlerjevec, ki so se zbrali tukaj iz Varaž-dina, Bjelovara in Lipika, kamor so se poleteli zatekli iz Avstrije, kjer so poskusili narediti revolucijo. V luko sta pripuli dve nemški ladji »Der Deutsche« in »Siero Cordoba«, od katerih ima ena 11.000, druga 13.000 ton nosil-nosti. Pri odhodu so Sušačani burno pozdra-vili avstrijske begunce. Občani Sušaka so po-darili beguncem nekaj hektolitrov vina, več tisoč cigaret in drugih različnih stvari. Vožnja od Sušaka do Hamburga, kamor potujejo av-strijski begunci, bo trajala 11 dni.

d Pri ishijasu sledi na kozarec naravne »Franz-Josefove« grenčice, popite zjutraj na tošče, brez truda izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja.

d Našli so grob »Zmaj od Bosne«. Kakor poročajo nedeljsko »Vreme«, so našli na starem pokopališču na Zlatem rogu v Carigradu grob znanega Husein-Kapetana Gradaševića, ki ga je narod poznal pod imenom »Zmaj od Bosne«. Gradašević je bil vodja nezadovoljnih bosan-skih vlastelinov v borbi proti sultanovim ve-zirjem, ki so prihajali v Bosno plenit.

d Uradne sporočajo, da je sodišče v itali-janskem Turinu odklonilo izročitev Pavliča in Kvaternika, ki sta bila v zvezi z morilci na-šega kralja, francoaskim oblastem.

d Prepoved. Zadruga občina, ki spada pod Italijo, je prepovedala našim državljanom vsa-ko zadrugno prodajo mleka. Mleko smejo v

Zader dovažati le mlekarice. Iz zadrug done-šeno mleko je občina kratkomalo zaplenila. Okoličani v Zadru nameravajo zato začeti iz-delovati surovo maslo in sir, da se izognejo ši-kanam zadrugske občine.

d Na starokatoliškega škola Kaludjero so izvršili zlikovci napad v starokatoliški cerkvi v Starem Jankovcu. Škof je ostal neranjen, en kmet je bil smrtno nevarno zadet, več pa lahko ranjenih.

d Novo kopališče za dva in pol milijona dinarjev zgradi morskoro zdravilišče Crikvenica. Ustanovili so v ta namen delniško družbo.

d Tvorica v Rušah pravi, da je morala znižati število delavstva od 500 na 270 zaradi pomanjkanja naročil. Mi pristavljamo: Poma-njkanje naročil je nastalo zaradi previsoke cene umetnih gnojil.

d Pomemben ministrski odlok. Notranje ministristvo je z razpisom dne 25. oktobra, št. K. 1441, izdalo okr. načelnikom in mestnim županstvom nalog, da na podrejene občine društva in korporacije vplivajo, naj počakajo s sklepi o postavljanju posameznih spomenikov. Razpis tako-le veleva: »Ob žalostni smrti bla-gopokojnega kralja Aleksandra I. Zedinitelja

rijata in domačega župnika. Upamo, da bod- cerkvene oblasti pri izdajanju takih dovoljenj skrajno previdne.

d Nemščina, glej oglaš!

d Državna tvornica za celulozo v Banji-Luki prične v kratkem obratovati. Zaposli- bo okoli 1000 delavcev.

d V Zagrebu bodo zidali. Za letošnje se je tako rekoč nehala zidanje večjih poslopij, zato pa se v prihodnji letni dobi napovedujejo re-velika in obsežna dela. V Zagrebu namreč. Na programu je nekaj novih stavb, ki bodo pr- zidanju zaposlile lepo število delavcev in obr-tnikov. Odbor za zidanje bolnišnice na Rebru- ima že denar v rokah, zato se z gotovostjo pričakuje, da jo bodo začeli zidati prihodnje po-mlad. — Na začetku lile bo, kakor napove- duje, firma Bata postavila svoj nebotičnik, ki bo visok menda celih 14 nadstropij. — Bora- dela bo v Zvoninirvi ulici sezidala novo pa- lačo. Z mestno občino je v tej zadevi že vs- urejeno. — Dalje namerava banska uprava po- staviti še eno srednješkolsko poslopje. Potrebna vsota se bo vstavila v proračun savske bano- vine. — Električna cestna železnica ima za pri- hodnje leto v načrtu veliko remizo in več že-

posamezne občine in društva sklepajo o po- stavljanju spomenika velikemu pokojniku. Umetniški spomeniki, dostojni velikega kralja, mnogo stanejo ter jih ni mogoče postaviti s skromnimi sredstvi posameznih korporacij in občin, ampak je to mogoče storiti le s skup- nimi sredstvi nacije. Dokler se to vprašanje, dati splošno priznanje in hvalečnost kralju Zedinitelju ne uredi v smislu splošne-akcije za zbiranje potrebnih sredstev, da se s njimi postavi spomenik nacije, poskrbite, da se s posameznimi sklepi o postavljanju spomenika počakate!

d Pri nagnenju k maščobi, protinu, sladko- sečnosti izboljšuje naravna »Franz-Josefova« grenčica delovanje želodca in črevesa in trajno pospeši prebavo.

d Ne zaupaj vsakemu denarja! Zadnje čase se množe razni sumljivi nabiralci in nabiralke, ki hodijo od hiše do hiše in pobirajo za razne dobrodne namene, nimajo pa pravilno opremljenih cerkvenih dovoljenj in ne nudijo jamstva, da gre nabrani denar res v dotični dobrodelni namen. Tudi domače osebe zbirajo mašne ustanove po raznih nizkih cenah brez cerkvenega dovoljenja. Radi tega opozarjamo gg. duhovnike in vernike na tozadevne cerkve- ne predpise: 1. Za vsako zbiranje v cerkvene dobrodne namene morajo imeti redovne ali svetno-cerkvene osebe: a) pisмено dovoljenje škofijskega ordinarijata in b) potrdilo, da so se javile pri župniku kraja, kjer pobirajo. Osebe orientalskih (vzhodnih) cerkva morajo poleg tega imeti še posebno dovoljenje Svete stolice. 2. Da sme kdo pobirati za maše, mora imeti pisμένο dovoljenje škofijskega ordina-

kalnic za cestno železnico. — Poleg vsega tega pa nameravajo v letu 1935 urediti moderno betonskoasfaltno cesto od Zagreba do Podsused-ki je preračunana na 10 milijonov dinarjev. — Kaj pa pri nas, v Ljubljani?

d Sladkor po 13 Din kilogram so začeli prodajati celjski trgovci.

d 36 milijonov Din znaša proračun Vrbe- ske banovine za l. 1935-36.

d Esperanto, glej oglaš!

d 120 vagonov jodilne soli bo uvozila Ju- goslavija prihodnje leto iz Avstrije.

NESREČE

dNev kozolec-dvojniki poln razne krme j- zgorel posestniku Francu Lužarju na Hrva- skem dvoru.

d Požar je uničil domačijo posestnika Jo- koba Čuša v Dornovi pri Ptuj.

d Zgoreli sta gospodarski poslopji posest- nika Kobetiča Ivana in župnika Vitina He- rika v Svetlem Potoku na Kočevskem.

d Ognjeni zublji so ugonobili lepo zidanic- Ivana Kulovca, posestnika in gostilničarja i- Vavte vasi na Dolenjskem.

d S ceste je zdrknil v prepad tovorni avt- last ptujskega mesarja Franca Urbana in sicer- blizu Sv. Andraža v Slov. goricah. Avtomobil- se je popolnoma razbil, sin lastnika avtomobil- pa je odnesel nevarne poškodbe.

d Požar za požarom. Gorelo je zopet v Račah. Plameni so uničili gospodarsko poslopje in hišo posestnika Roberta Kunca. Zgorelo j- vse do tal ter je škode 60.000 Din. Istega dne je gorelo v Sitarovcih. Pogorela je 82-letn-

PLANINKA-čaj BAHOVEC

je napravljen večinoma iz najboljših zdravilnih planinskih zelišč. — Deluje izvanredno, in sicer brez strupov, pri vseh stedežih boleznih pri slabi prebavi želodca in zaprtju telesa, pri slabem delovanju crevesa in napetosti telesa, pri omotici in slabosti, pri obolenju na hemoroidih in bolezni jeter.

PLANINKA — zdravilni čaj Bahovec pospešuje apetit.

Zahtevatelj v lekarnah samo pravi **PLANINKA-čaj BAHOVEC**. ki se ne prodaja odarto, temveč samo v originalnih plombiranih paketih po Din 20— s proizvajalčevim naslovom:

APOTEKA Mr. BAHOVEC — LJUBLJANA, Kongresni trg 12.

MR. BAHOVEC

Reg. S. br. 169, S. XI. 1931

kočarka Jožefa Vrbnjak, kateri je ogenj požgal gospodarsko poslopje, na hiši pa ostrešje. Škoda ima 15.000 Din. — V Krapju je vpepelil požar skedenj in kopico slame posestniku Alojzu Brunu. Škoda znaša 9000 Din. Pri vseh treh požarih je vzrok neznan.

d Avto je porazil 7-letno Angelo Videčnik v Konjicah. Otrok je obležal na tleh s prebito lobanjo in značkanimi prsi.

d Vsa vojaška pojasnila v katerikoli zadevi dobite proti malenkostnemu plačilu pri Per Francu, kapetan v p., Ljubljana, Maistrova ulica 14. Priložiti znamko za odgovor za 8 Din.

d Porinil je desno roko pregloboko do rezila. Posestnik 33 letni Franc Zabjek na Rudniku je rezal slamo na motorizirani slamoreznici. Ko je tlačil slamo v slamoreznicu, je porinil desno roko pregloboko do rezila, ki je roko zagrabilo ter jo v zapetju v trenutku odtrgalo. Slamoreznica pa je Zabjeku razmesarila roko še naprej do lakti, obenem pa je pone srečena večkrat zasukala okolo osi. Ko so slamoreznicu domači s težavo ustavili, se je Zabjek zgrudil ves krvav in napol nezavesten. Slamoreznica mu je strgala tudi vso obleko. Za silo so ranjencu obvezali krvavečo okrnjeno desnico že domačini. Ko je reševalni avto prišel, je Zabjek bil že toliko pri zavesti, da je nogel sam iti peš v avto, nakar ga je avto odvejal v bolnišnico.

d Poplava na Popovem polju. Znano Popovo polje (Ob reki Trebinjičici, severno od Dubrovnika), ki je največ trpelo pri zadnji vodovodnji, je še zmerom pod vodo. Voda stoji v otlini 10 do 15 metrov visoko. Zaradi tega se smetlje z enega konca na drugega vozijo s volni. Te dni je kmet Savo Kovačević vkrcal na svoj čoln 7 kmetov, ki so hoteli priti iz vasi Drijenaja do Pojica. Komaj je čoln odrinil od vrega, je potegnil silovit veter, ki je čoln v hipu prevrnil. Vsi, ki so bili v njem, so padli

v vodo. Pet kmetov se je takoj oprjelo desk in kolov, ki so pluli po vodi. Tako se jim je posrečilo, da so priplavali do vzvišenega mesta, ki pa je bilo tudi pod vodo. 15 letni Ante Bejak pa ni znal plavati in se je krčevato oklenil svojega tovariša Save Peška. Oba sta uto-

Ze stari Azteki so se naslajali nad neke vrste primitivno čokolado iz kakaovih zrn Toda stoletja so pretekla, predno je uspelo izdelavo čokolade dvigniti do take popolnosti kakor je mlečna čokolada Mlekita. Mlečna čokolada Mlekita je odlična slaščica, ki zadovolji najbolj razvajeni okus, pričara topež se v ustih prijeten telesni počutek in oplemeni ustni dah.

MIRM KRALJICA ČOKOLADE

nila. Ostala petorica je vztrajala na omenjeni višini do vratu v vodi in klicala na pomoč. Naposled so jih na bregu opazili in jim poslali na pomoč čoln, ki jih je rešil v zadnjem trenutku.

NOVI GROBOVI!

d Tudi Ti ji ne uideš. V Dolenjem Logatcu je umrl hišni posestnik Franc Maček. — Na Brezjah na Gorenjskem je šla med nebeške krilatec Tinčka Frelj. V Št. Vidu pri Lukovici je zapustila ta svet 78 letna Marija Rus roj. Stajer. — V Harthkirchenu v Avstriji je umrla grofica Ana Harrach roj. princeza Lobkovic. — V Gradcu pri Litiji je zapustil solzno dolino 80 letni Martin Pregelj. — V Logu pri Sevnici je na veke zatislil oči posestnik Jože Gospodarič. — V Kamnici pri Mariboru je odšla v blaženo večnost Olga Zohar, trgovka. — V Mariboru so položili v grob Franca Ribiča, trgovskega zastopnika. — V Šmartnem pri Velenuju so pokopali Almo Skasa roj. Hoflinger. — V Novem mestu je umrl Ilija Goleš, posestnik in trgovec. — V Ljubljani so umrli učitelj v pokoju Pavel Gorjup, vdova po pokojnem slovenskem pisatelju Marija Alešovec in zobozdravnik Pavel Vrankar. Naj počij!

RAZNO

d Duhovne vaje za dekleta pred božičnimi prazniki se bodo pričele 15. decembra zvečer in končale 19. dec. zjutraj. V adventu se z duhovnimi vajami pripravite za svete božične dneve, da boste v praznikih lahko iz srea veselili. Priglasite se na naslov: Dom Brezmaže, Mala Loka pri Ihanu, p. Domžale.

d Jesenska pomlad. Iz Šmarjete na Dol smo prejeli popolnoma zrelo rdečo jagodo, utrgano na sv. Katarine dan in cvetočo češpljevo vejico... Za ljubeznivo pozornost najlepša hvala!

d Kmečki magazin, nova manufakturna trgovina v Ljubljani, Krčkov trg 10 (nasproti Mestnemu domu). Ako hočete dobro blago in poceni, potem obiščite nas in prepričajte se. Naše geslo je: Mal dobiček — velik promet!

d Ko smo zdravi, ne znamo nikdar zdravja prav ceniti. Šele, ko zbolimo, si delamo očitke, zakaj se nismo pazili in preprečili bolezni. Če redno pijete Radensko, se lahko zanesete, da ne boste zboleli po nobeni od bolezni, zoper katere deluje Radenska, ker jih že v naprej preprečuje. Radenska pomeni zdravje!

»Oo, dober dan, ljubi striček! Pomisli, da sem sem te že osemkrat zaman iskal.«

»Bog daj dober dan; škoda, da si tudi desetkrat zaman orišel.«

Reklamno letalo padlo v vodo. Reklamno letalo neke holandske tobačne tovarne je hotelo pristati blizu nekega kanala. Stroj pa se ni pravočasno ustavil, ko je letalo bilo že na tleh. Zato je letalo zdrknilo do kanala in padlo vanj. Zgodilo se ni nič hudega. Le letalec se je precej prestrašil, kar pa ni nobeno čudo.

Sadovi pogostega sv. obhajila

Pogostno sv. obhajilo je zelo razširjeno v Belgiji, kjer se odlikujejo posebno Flamingi. Da je danes versko življenje katoličanov na splošno na višku, da so katoličani tako aglni, da so zlasti mladinske vzgojne organizacije tako zgledno izpeljane, je pa zopet nedvomno iskati vzroka predvsem v tem, da se v Belgiji od početka sistematično dela za udejstvitev evharističnega dekreta papeža Pija X. Isto živahno laičansko življenje, ki temelji na pogostem prejetju sv. obhajila, opazujemo v Holandski. Iz nekoga poročila o razmerah na Holandskem povzamemo statistične podatke ene cerkvene občine, to je letovišča z okoli 5000 prebivalci; 25% vseh vernikov te cerkvene občine pristopa vsak dan k sv. obhajilu; 75% jih pristopa vsak prvi petek v mesecu, število obhajil stalno raste. V enem letu pride na posameznika povprečno 72 obhajil. Ko so župniki vprašali o krščanskem življenju faranov, je odgovoril, da je v župniji karitativno delo na višku, da so ljudje silno dobri drug do drugega, da uživajo duhovniki veliko zaupanje in spoštovanje ter da je zelo veliko duhovniških poklicev. »Vse to,« je poudaril župnik, »je uspeh pogostega in vsakdanjega sv. obhajila velikega dela župljanov.« Slične razmere zasledimo v Franciji. Na mednarodnem zborovanju Kristusa Kralja leta 1928 je povedal poročevalec za Francijo, da število sv. obhajil po pariških župnijah, od leta do leta raste, enako tudi po podeželskih župnijah; podvig evharističnega življenja se ne kaže samo pri ljudskih množicah marvoč zlasti v inteligenčnih vrstah. Na politehnikih, to je samo najizbranzim dijakom dostopni visoki šoli, je že leta 1921 od 600 slušateljev prejelo 180 slušateljev tedensko, do 300 slušateljev po 14 dnevno sv. obhajilo, iz česar moremo sklepati, da so vsi katoliško usmerjeni slušatelji redno prejemali sv. obhajilo. Isto nam pove sledeče dejstvo: Leta 1913 je nekaj profesorjev in dijakov na tej visoki šoli za inženjerje poslalo poziv svojim tovarišem po vsej Franciji, da pristopijo o Veliki noči pri skupni sv. maši k velikonočne-

mu sv. obhajilu. Uspeh je bil ta, da je šo tega leta skupno pristopilo 128 k sv. zakramentom za Veliko noč. To pa je bil samo začetek, ki se je stopnjeval od leta do leta z malimi presledki tudi ob času svetovne vojne. In uspeh je tudi od leta do leta lepši; letošnje leto na pr. se je odzvalo temu pozivu o Veliki noči z lastnoročnim podpisom 16.737 profesorjev in dijakov na visokih šolah. Samo s politehniko v Parizu je podpisalo poziv za velikonočno sv. obhajilo 3688 profesorjev in dijakov. Na drugih šestih visokih šolah za inženjerje je podpisalo ta poziv 1699 podpisnikov, pa tudi izven Pariza je število močno napredovalo. Na visoki rudarski šoli v Sent Entjenu je bilo danih 456 podpisov. Mimogrede omenimo, da je organizacije katoliških inženjerjev na Francoskem ena najmočnejših, kr je v nji vključenih nad 8000 praktičnih inženjerjev in profesorjev in inženjerskih šolah. Ni čuda, da sta z nadnaravno pomočjo sv. evharistije moč in vpliv katoličanov kljub raznim še obstoječim kulturno-bojnim zakonom zelo narasla. Delavnost katoliških organizacij, zlasti mladinskih, je na višku. Upravičeno je lahko trdil francoski govornik ob priliki zgoraj omenjenega mednarodnega zborovanja, da so francoski katoličani z obnovo krščanskega življenja v dušah posameznikov dosegli obnovo vse francoske družbe. Dosegli so, da lahko zopet rečejo, da je francosko življenje, francosko mišljenje katoliško. Omenimo še, da je tudi v Združenih državah v nekaterih škofijah 80 do 95% moških vernikov tedensko ali vsak dan pri sv. obhajilu. (Nova Revija, 1934.)

Kako pa pri nas? Tudi za nas bo kmalu minilo 25 let, odkar so išli papeževi odloki o pogostem sv. obhajilu. In tudi pri nas ni nobenega dvoma, da se bodo v bližnji bodočnosti odlikovale v lepem krščanskem življenju prav posebne one župnije, kjer so v teku teh 25 let z vso skrbjo negovali omenjene odloke. S prstom bi lahko pokazali že danes na to in ono župnijo. Naj bi jim sledile tudi ostale!

Mehika uči, kaj je socializem

Verski boj v Mehiki se nadaljuje z najostrejšimi sredstvi. Izgnani so vsi duhovniki in zaprte vse cerkve. V vseh šolah je uveden socialistični način vzgoje. Glasom tega je otrok od 5. leta samo še last države, ki jih iztrga iz maternih rok ter sprejme v svoja vzgajališča. Ljudstvo uči, da so duhovniki največje zlo in da morajo povsod izginiti. Vera in Bog, vse to je samo pravljiča, ki so jo izumili premožni za reveže. Vsa ta »vzgojna« načela se že izvajajo. Takoj po razglasu

novega vzgojnega načina so otroke nižjih šol vodili v porodnišnice, da bi otroci »izgubili« spoštovanje pred starši, ter počenjali še druge ogabnosti. — K vsemu strašnemu v Mehiki je še zanimivo, da uradno glasilo nemškega narodnega socializma mehičanskim socialistom pritrjuje. Sorodnost fašizma in socializma je s tem lepo potrjena.

VINA

vseh vrst kupite najugodnejše pri
Centralni vinarni v Ljubljani

lože Podslivniški:

Na rojstnem domu našega očeta...

(Ob obletnici rojstva dr. Jan. Ev. Kreka.)

Štirikrat sem obiskal prijazni Sv. Gregor, kjer je tedaj zibelka našemu očetu — dr. Kreku. Zdel sem, da bi imel lep razgled, pa žal, se mi ni posrečilo; vedno je bil dež, ali se je pa vlačila pusta jesenska megla. Pred dobrim tednom sem še enkrat stopil tja gori in Sv. Gregor se je tedaj topel v zlatem jesenskem solncu. Divni pogled na vse strani človeka očara, zlasti objame človeka neka čudna te-goba, ko vidi pred seboj našo belo Ljubljano in našo veličastne orjake, ki nam čuvajo severno mejo in tožno zro na našo sodbo kri po lepem Korolanu...

Moj prvi korak me je zanesel h Krekovemu rojstnemu domu, čigar pridelje nosi ne posebno okusno izdelano Krekovo sliko. Ko ne bi vedel, da je bil v tej hiši rojen naš oče in da spominska plošča ne nosi krasnega napisu, bi v tem »sumotvornem« spoznal dr. Kreka. Žal, da mi nisimo mogli postaviti lepšega in izrazitejšega spominali. Nad vse lepe pa so besede na tej plošči, v kateri se zrceli vse njegovo življenje: delo in brezmejna ljubezen do rodnega brata in naroda. Napis sta sestavila prof. Franc Watzel in župnik Karel Skulj. Glasi

se takole: »Dr. Janez Evangelist Krek se je rodil v tej hiši dne 27. novembra 1865.

Ljubezen Kristusova ga je priganjala, da je svojemu ljudstvu vsepostni: Buditelj, učitelj, organizator, voditelj; svojemu narodu zvest prijatelj, ki ga ni zapustil v njegovi najtežji uri.«

Ko sem prepisal ta napis, sem stopil še v cerkev, ki nosi pri vходу napis: »Tu je bila božja in vrata nebeska.« Človeku postane meško pri srcu v tem lepem, okusno izdelanem hramu božjem. Sedanjí dušni pastir, dobri in vedno mladi duh, svetnik Fr. Krumpstar, ki že precej decenlij vodi svoje ovčice k Bogu, je cerkev docela prenovil. Poleg cerkve je postavil sebi nepozabno spomenik, ki se od-roža v lepem in prostornem »Društvenem domu«. Njegov tihi dom dela in molitve in skrbi za svoje ovčice, te tako gostoljubno objame, da se počutiš v njem takoj domačega. Tam zveš marsikaj. Ne samo to, kar se sedaj godi, temveč tudi to, kar se je go-dilo pred sto in več leti. Vedno in vedno se ponav-lja ista pesem; isti nazori, ista življenjska modrost, ki se podeduje od roda do roda. Pri Sv. Gregorju je stala cerkev že pred 400 leti; bila je do leta 1662. podružnica župne cerkve v Dobrem polju, od leta 1788, pa je župnija. Med številnimi župniki je bil Matija Perčič, ki je krstil v tem svetem hramu našega očeta — dr. Jan. Evg. Kreka. Kdo bi si bil te-daj mislil, da bo to čete postalo nekoč tako slaven mož; voditelj in učitelj svojemu narodu? In vendar so se tudi o njem do počitve uredile besede, ki jih je napisal naš veliki pisatelj V. Cankar:

»Moje delo je kajja ljubezni — odpri jo, domovina, da boš videla, kdo ti je pravičen sin. Dal sem ti, kar sem imel; če je bilo velično ali malo — Bog je delil, Bog razsodi. Dal sem ti svoje srce in svoj razum, svojo fantazijo in svo-jo besedo, dal sem ti svoje življenje — kaj bi ti še dal?«

S temi globokimi mislimi sem stopil še enkrat k spominski plošči in tedaj se mi pridružil prišten možakar in mi pravi: »La dobro poglejte našega očeta, pa dobro si zapomnite tole: takih moč ne bo-do več rodile naše matere, ne redila naša zemlja. Dr. Krek so bili tako dobri za nas, kot bi kralj. Danes bi rabili zopet Kreka, drugače nas bodo pog-nali z grunov. Res je, da ima grunt koronine do-petla, pa naš čas jih je omejil že toliko, da se te-daj majojo kot bilke na sivi. Težke čase smo doži-vedo; vedno je bilo težko, toda to pa rečem: Ko so Krek živeli, smo imeli nebesa. Danes gre pa vse po zlu. Denarja ni, zaslužka nobenega, letina, da se Bog usmili, davki pa vedno večji. Toda mi vedno še upamo, da se bo obrnilo na bolje. Kaj Vi mi-slite?«

Dobrega moža, ki je pravi tip še ne otrovanega Ribničana, sem spomnil za Krekove besede: »Ljud-stva je treba dopovedati, da s pričakovanjem kra-lja Matjeja ni nič. Kdor misli, da bo z odprtimi usti in križemrokami pričakal dobrot od zgoraj, se smoti. Zeli bomo mi samo to, kar si bomo z zavila-nimi rokami sami pričeli in priborili.«

Možakar je prišel z žalostnimi očmi, mi sti-snil desnico in odšel.

Ko sem stopal proti domu, so mi udarjale te Krekove besede z vso resničnostjo na srce. Zeli ho-mo to, kar si bomo sami prideli in priborili v teh težkih dneh...

DOBRO ČTIVO

Umma reja domačih zajcev. Spisala sta knjižico strokovnjaka dr. A. Jenko in A. Inkret, založila ju-goslovanska knjigarna v Ljubljani, stane nevezana 16 Din ter ima 89 strani. Knjižerija je poslala v teh težkih časih, ko si navadni delovni človek s težavo oskrbi družjega — telečjega, govejega ali svinjskega mesa — jako važna panoga našega gospodarstva. Iz te zadrege pa ga reši — zmčjereja, ki se da gojiti z malimi stroški, brez truda, saj je znano, da se zajci najhitreje plode od vseh domačih živali. Meso je lahko, zdravo in okusno in popolnoma alič ne za-ostaja za telefino. Sam si lahko postaviš na dvoriš-ču ali kjerkoli pri hiši mal hlevček — po razmerah — tudi boljšega, prostornejšega za to skromno ži-valico. Zajci so s hrano kaj kmalu zadovoljni in si ne delajo glade prehrane posebnih preglavic, zado-voljni so z odpadki jedi in krmo, katero lahko sam pripraviš. Pričujoča knjižica obsega vse, kar mora vedeti vsak, kdor se bavi z rejjo kuačov. Knjižico krasi več slik, ki ponazorjujejo razne vzorce hlevčkov, zajciji pašem, poleg tega pa ima brsturica polno navodil in praktičnih nasvetov o pripravi zajčjega mesa, kožuhovine, ploditve, krizanja, o zdravju in boleznih zajcev. Knjižico vsakemu, ki ima veselje do zajčjereje toplo priporočamo.

Vojvoda in vojvodinja kealska — novoporočena dvojica — prvi gosti anglički in jugoslovanski — žena, rojena grška princezinja Marina. To je uradna slika mlade dvojice, posneta od angleškega dvornega fotografa v prestolni dvorani palače Buckingham.

Westminsterska opatija, v kateri je bila poroka.

Zanimivo ženitovanjsko potovanje

Navada je, da se mladoporočenca po ženitovni podasta na potovanje, pač v znak, da po vrnitvi začneta novo življenje. Originalen pa je bil tozadevno monakovski delavec Hans Kencker s svojo družico. V avgustu leta 1925 se je oženil, nato pa z ženo nastopil ženitovanjsko potovanje, ki je popolnoma nevsakdanje. Trajalo bo do leta 1937. S svojo mlado ženo jo je namreč mahnil na potovanje okoli sveta. Že sta peš prepotovala Evropo in Azijo in se sedaj nahajata v Ameriki. A nista več sama, v devetih letih ženitovanjskega potovanja sta dobila prirastek — tri sinčke. Prvi je bil rojen v Jeruzalemu, drugi v indskem Bombay, tretji pa na Japonskem. V dveh letih pa se vrne par še z enim Američanom. S takimi rojstnimi kraji se ne bodo mogli ponašati niti otroci najvišjih diplomatov.

Nova služkinja. »Če hočete, da Vam ostanejo jajca dalj časa sveža, jih morate ehranjevati na hladnem prostoru.« — Že razumem, ali kako naj to dopovem kokošim?.

Velika železniška nesreča se je pripetila nedavno na železnici, ki vozi na ognjenik Vezuv. En voz je ekočil s tira in se zakotalil v globočino. Pod razvalinami so dobili 7 mrtličev in 9 ranjencev. Sliki kažejo razvaline voza na kraju nesreče in železnico, ki vozi na goro.

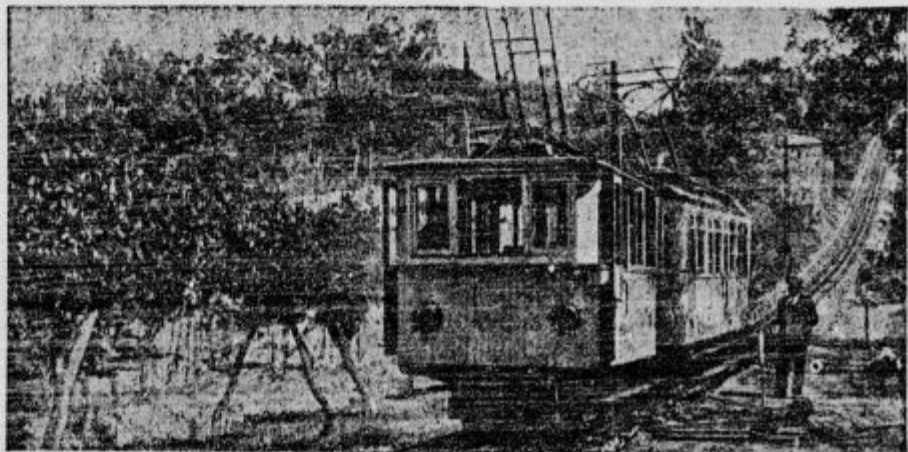
Jod proti sklerozi — brom in fosfati za živce — mangan za kri — magnezij za solé in jetra — litij proti sečni kislini — težke kovine za protoplazmo in sleze — ogljikovo kislino za srce in kile — kalij za ledvice — kalcij proti vnetju, katarju — žveplo proti revmi — aluminij proti želodčni kislini —

in še mnoge druge zdravilne minerale proti nastajanju kamnov, krčem itd.: — vse te sestavine vsebuje izmed vseh mineralnih vod cele Jugoslavije samo **RADENSKA!**

Zato je tako dobra, pitna in zdrava!

NAROČITE

»SLOVENCA« na ogled! — Naslov: Ljubljana, Jugoslovanska tiskarna.

V VSAKO KATOLIŠKO HIŠO SPADA KATOLIŠKI ČASOPIS!

PODOMOVINI

Za zdravo drevoje in lepo sadje, ki gre v denar

Kakor je za zdravnika važno, da pri bolniku spozna pravi vzrok bolezni, prav tako bi moral znati vsak sadjar po raznih znakih ugotoviti, kaj je povzročilo obolenje na sadni rastlini. Po taki ugotovitvi je mogoče določiti pravi način in pravo sredstvo za zdravljenje sadnih rastlin. Najprej je treba presoditi sadno rastlino v celoti, je-li zdrava ali ne. Po deblih in vejah se nahajajo razne poškodbe in znaki bolezni, n. pr. raka, pozebe itd. Težje je dognati, katera glivica je zakrivila bolezen. Najhujše so škrlup ali krasovec, gniloba itd. Skušnje so pokazale, da se z zanesljivim sredstvom vse prežene. Tako sredstvo je arborin, ki se vse leto lahko rabi. Zgled naj bodo pljuški sadjarji, ki se brigajo za zdravje sadnih rastlin. Letos so obilo lepega sadja pripeljali v Ljubljano na trg in ga spravili v denar. Iz tega je razvidno, kakšna razlika je, če se brigamo za zdravje sadnih rastlin. Posnemajte pljuške sadjarje, če hočete, da boštemeli denar za sadje. Fr. Bošte, Hradskega c. 36.

Iz zagrebške torbe.
(Zagreb.)

Zdaj pa menda že vsi vedo, da se je zopet prišla slovenska služba božja pri Sv. Roku. Preteklo nedeljo je bilo spet prav lepo. Pri maši sicer ni bilo tako natlačeno kot prvič, zato je bilo pa popoldan, ko so prišla naša vrta dekleta. Po litanijah pa jih je lepo število odšlo v prostore Slomškovega društva, kjer je g. dr. J. Klemenc predaval, zakaj in kako so Rimljani razrušili glavno mesto Jeruzalem. Obe sobi sta bili polni poslušavcev, ki so z zanimanjem sledili g. predavatelju in ga nazadnje nagradili s ploskanjem. — Mohorjeve knjige so prišle. Kdor jih je naročil pri g. J. Hladniku, jih lobi pri g. Jožetu; vsak dan od polдне do dveh lahko pridete ponje. — Drukih novic iz slovenskega življenja skoraj ni. Pač pa se sliši, da so te dni zagrebški židje v neki gostilni napadli nekega hiterjeveca, ki je menda prišel po svoje brate v Varaždin. Možu bi bila slaba predla, da mu niso prikočili na pomoč meščani, ki niso prijatelji obre-

zancev; nazadnje se je stvar tako obrnila, da so morali judje bežati. — Za prihodnje leto imajo v Zagrebu silno velike načrte, kaj vse bodo delali in zidali: dolge ceste, dve gimnaziji in še mnogo večjih stavb. Tako bo vsaj nekaj brezposelnikov zopet prišlo do dela in do skorjice kruha. Dobro bi bilo, ko bi se tudi v dravski banovini, kot se sedaj reče, začelo kaj delati. Delavcev je dovolj, stvari, ki so potrebne izdelave in poprave, pa tudi ne manjka. Zato kar začnite!

V slovo.
(Zagreb.)

Tako nepripravljene nas je našla žalostna vest, da nas bo naš dobri duhovni pastir zapustil ter odšel nazaj v Slovenijo. S strim srcem in sklonjeno glavo smo sprejeli to žalostno novico in se tolažili s tem, da je taka božja volja. Ob njegovem slovesnem nagovoru, ki je bil zelo ganljiv, so zarosile oči vseh navzočih. Ne najdemo besede, ki bi bila zadosten izraz hvalečnosti, ki jo dolgujemo tako požrtvovalnemu in neumornemu voditelju! Doktor je bil med nami, nam je bil podpora v težkih dneh življenja, tolažnik in dober svetovalec. Globoko je razumel tožnost tistih src, ki jih je od svojih domov odgnala usodna borba za vsakdanji kruh. Bil je pa tudi velik umetnik čistega veselja in razvedrila, zato bo nam ostalo v trajnem spominu veselje, ki smo ga užili po njegovih načrtih ter pod njegovim svstvom. Vsako njegovo delo je imelo smisel in dober namen: vse v čast božjo in v korist našim dušam.

»SLOVENEK«

je edini slovenski katoliški dnevnik. Piše v duhu Katoliške akcije. — Stane na mesec 25 Din. — Pišite, da ga vam pošljejo nekaj številčk brezplačno na ogled. — Naslov: »Slovenec«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

Zato mu vsi Slovenci v Zagrebu kličemo z vdanin in hvaležnim srcem: »Bog obilo plačaj njegov trud in žrtve ter blagoslavljaj še naprej njegovo lepo delo!«
F. K., Slovenka v Zagrebu.

Slovo.

(Sela pri Kamniku.)

Vse starše je pretresla žalostna novica, da se je poslovila od naših otrok gospodična Vida Fajdigova, ki je ti let vzgajala mlada srca tako vestno in ljubeznivo, da je ne bomo mogli starši in otroci nikdar pozabiti. Otrokom je bila najboljša mati. Z zgledom in molitvijo jih je vzgajala, skrbela za njih izobrazbo, z duhovnimi in telesnimi dobrotami jih obširala, ker se je zavedala, da bodo otroci le tedaj dobri državljani, če bodo dobri katoličani. Po njej točijo solze tudi dekleta, ki jih je v prostih urah zbiral, jim predavala, ročnih del in gospodinjstva učila in jim nudila vse, kar rabi dekleta za življenje. Dekliške prireditve, razstave ročnih del, gospodinjski tečajji so bili sad njenega truda in požrtvovalnosti. Ni čudno, če so srca onih deklet, ki so bile deležne njenih dobrot, tako težko ločila od nje. Koliko skrbi, žrtve, zdravja in moči je položila v novo šolo, ki smo jo v najtežjih časih zidali, to ve le Bog. Gospodična Vida! Nismo vam mogli ob slovesu seči v roke, ne se od Vas posloviti in se vam za vso ljubezen in dobroto, ki ste jih našim otrokom delili, zahvaliti. Zato vam ob tej priliki kličemo: Bog, ki je ljubezen in dobrota, naj vam vse povrne! Niste prejeli ob slovesu drugega plačila, le otroška srca in hvaležne solze ste enli s seboj. To je pa največje in najlepše darilo. Bog z vami v novi službi! — Hvaležni starši, dekleta in otroci.

Iz dolenskih Benetk.

(Kostanjevica.)

Res, kdo bi si mislil kaj takega. Da imamo tudi Benetke in kje! Včasih so rekli, da bi jih videl, če bi sedel »tukajle gor!« Saj veste, kako se to pove in naredi... Tega pa le ne ve vsak Slovenec, da so »naše Benetke« Kostanjevica na Dolenskem. Posebno ob času povodnji, kadar se Krka razlije po vseh ulicah in se staro in mlado vozi s čolni ne-le do hiš, ampak celo v hišo. V takih Benetkah pa se vedno tudi kaj novega zgodi. Celo ponosni so postali zadnje čase. Kako ne! Saj se naše nekdanj slavno mesto spet s častjo imenuje po celem širokem svetu, po velikih svetovnih listih, kjer je bilo

Zgode in nezgode slikarja Verban

Priredila Lea Fatur

»Ubogoj moj Verban!« se opravičuje Didje. »Moral bi bil obvestiti te. Ni se spremenilo samo meni, tudi ti si lepo obleden in vesel. Kaj vraga! Ali si oropal tudi ti kakvega meščana?«

»Priznavaj, Didje, da si ropal!« zbruhne v glasen smeh Verban. »Je od tod ura?«

»Bolest in strah v Didjejevem obrazu sta ustavila Verbanov smeh.

»Pododaval si? Mi že poveš,« pomaga prijatelju dobrodušno.

»Kajpada!« se oddahne Didje. »Nisem vas pozabil. Toda opravil! Pojdi z menoj! Me čakajo doma bolniki.«

»Kaj imaš lastno hišo?« razkolači oči Verban.

»Najeto, Verban, najeto, A konji in kočija je moje,« se ponese Didje.

Verban obmolne. Nekaj mu pravi, da je zazijal med njim in Didjejem prepad.

»Stric s kmetov,« hiti Didje. »Sestdeset tisoč liver na leto. Pa ti, Verban? Je Metka zdrava? In tvoja sreča? Zaupaj mi kakor nekdanj.«

»Pri meni je, veš, pri meni je ljubezen,« zardi Verban. Didje se nasmehe: »Samo ljubezen, ubogoj moj Verban?« se nasmehe Didje.

»No še precej dobro mi gre,« zardi še bolj Verban. »Prodal sem cel kup starih slik in imam naročila za nove. Metka ne pogrša ničesar in Obesen dobiva večerjo.«

»Pa ljubezen? Zaupaj! Saj vem: Vsak dan si je videl v cerkvi. Hiš je bogate kneginje!«

»Molči vendar!« se prestraši Verban. »Glej, iz vseh kočij te pozdravljajo.«

Res so mahale gospe iz mimohitečih kočij Didjeju in jezdec, ki je spremljal neko kočijo, se ustavi in sprušuje prav po domače: »Ti je teknila večerja, doktor?«

»In tebi, Goban?« odvrne Didje ravno tako domače. Verban ostrmi — Goban, to je igralec, ljubljenec Pariza. Kako mora biti skromni Didje znanec takih oseb?

»Meni ni sile,« sliši igralca, ki odgovarja, »ampak ti se varuj! Gospa Suhovaška je huda. Boli jo glava pa te ni.«

Glej Didjera! Pred nekaj meseci je lovil bolnike, zdaj pat odgovarja: »Kaj hočeš, Goban? Ves Pariz je prehlajen in jaz imam posla čez glavo.«

»O vi, prezaposleni doktor!« se nasmehe igralec. »Ze veste, da večerjam nočoj pri vas?« in požene konja za kočijo.

»Tako znan si z igralci?« očita Verban Didjeju in gleda nevoljen za jezdecem.

»Ljuba duša,« se smeje Didje, »zdravnik pride v stik z različnimi ljudmi.«

Ze je zavozil kočijaž pod stebrovje palače, ki ni velikaška, je pa vendar prevelika za skromne Didjerove razmere. Ulica Dautin ni na dobrem glavu. Polih novih stavb vidiš stare hiše in par korakov od Didjerove palače je kup podrtin. Ko stopa Verban iz kočije, se mu zdi, da sta zginili tam za vogalom dve prihuljeni postavi.

»Zakaj ne odpravliš te nevarne sosesčine?« vpraša nevoljen.

»Ne morem tako hitro,« mrmra Didje v vidni zadregi in povabi Verbana na široke stopnice.

Sluga v zlatih našivih odpre vrata in javi: »V čakalnici je stara gospa, markič Delbas in gospa Murat prosijo, da bi prišel gospod doktor čim prej.«

»Naj le počakajo, Peter,« pravi Didje in pelje Verbanu v bogato opremljeno dvorano, pogleda na uru in se prestraši: »Ura je že ena! Ti ni neprilčno, Verban, če te peljem v svoj kabinet?«

»Kaj mi ne razkažeš svoje palače?« se vznejevolji Verban.

»Drugič, dragi!« ga miri Dadje in pelje Verbanu na mračen hodnik, odklene in zaklene druga vrata. Zdaj sta v sobi, kjer je široka omara za knjige, pisalna miza in 4 naslonjači. Z naglim pogledom se prepriča Verban, da so knjige v omari in papirji na mizi v tako lepem redu, kakor da se jih ni dotaknila že dolgo nobena roka. Zakaj ga je pripeljal Didje prav sem? In to točno ob eni! Pa kamin, tako visok in zagrnjen z zeleni mzagrinjalom? Zakaj ni sprejel gospe? Kakšen zdravnik je, da se ne briga za svoje bolnike?

»Vse je čudno pri tebi,« pravi Didjeru mračno. »Zdi se mi kakor junak v pravljici, ki preda svojo dušo vragu in mora biti ob tem in tem času na tem in tem kraju.«

»Kaj je ugenil, Verban?« Saj prebledi Didje. Samo šali se.

Sede k Verbanu in ga prime za roko: »Škoda, Verban moj, da se nisi lotil peresa namesto čopiča... Vse ti pojasnim. Čas uporabljam za resno učenje in ne tečem na povelje muhaste ženske. Zato sem te pripeljal sem gor. Iznajdba, važna za državo, mi prinese veliko denarja. Ko bom oženjen, ne pogledam več nobene igralko. Najboljši mož bom.«

Petelnov klic prekline Didjerova zatrevanja. Verban se ozre in prasne v smeh; na kaminu se pokaže petelinček, ki širi krila in kriči iz vsega grla: »kikiriki!« Tudi Didje se zasmeje.

174.000 dinarjev

je izplačala dostej „Domol ubova“ uprava svojim redno plačujočim naročnikom, ki jim je ogenj uničil domacijo ozir. hišo, v kateri so stalno prebivali, zato, ker so

takoj ob novem letu plačali celoletno naročnino na Domoljuba.

Storite tako tudi Vi, ker pač nihče ne ve, kaj ga čaka v letu 1935.

Položnice za obnovitev naročnine bomo priložili v prihodnji številki.

te dni zapisano, da je naš rojak inženjer Likar izumil streljanje brez poka. Ni to mala stvar! Ko streljaš, ni slišati drugega, kot toliko, kolikor udari petelin. kadar se sproži puška. Tako je gospod inženjer Likar, bivši kostanjeviški župan dosegel, da se bo s priznanjem imenovalo naše mesto, pa tudi slovensko ime med vsemi narodi. — Pa še to je novo, da je prišel nov kaplan g. Hladnik Janez, ki je do tega časa mislonaril Slovencev v Zagrebu. Njegov prednik g. Janez Jenko pa je odšel v škofije zavode v Sent Vid. — Zadnje dneve je v okolici gorelo več žalostnih kresov. Tam okrog Skocijana so imeli kar tri. Pa tudi v naši fari se je oglašil ožjen petelin. Na Slinovicah pri hodnikarjih je zanetil ožen menca da kurji tat. Pogorela je hiša z vso vsebino. Golo življenje so si komaj rešili. — V petek zjutraj ob Mirih smo pa imeli posebno budnico, ki ni bila prijetna a zato izdatna, da smo bili kar v hipu prebujeni. Kako bi se ne zbudil, če je pa kar postelja pod teboj zaplesala. Kar močan sunek — menda jih je bilo še več — je bil to. Vendar pa ni bilo tako hudo, da bi se kaj podrla.

Nova lurska kapelica. (Vodice.)

Prav srečna je bila misel za novo lursko kapelico v župni cerkvi. Pod zvonikom na desni strani ob vhodu je bil neizrabljen prostor, zaprt z vrati, dolg 3, visok 3 in širok 2 m. V ta prostor se je napravila lurska kapelica. Vse delo se je zelo posrečilo. Brezmadežna stoji v votlini in se pogovarja z Bernardko,

ki kleči na skalnatih tleh pred votlino. Originalna zamisel umetnika. Kip Brezmadežne je nekaj posebnega. Gledalec takoj zasluši nebesko lepoto Device, njeno usmišljenost in dobrotljivost. Ko pa začne skriti žarometi, se zazdi, kakor da v resnici sam gleda Brezmadežno v nebeski svetlobi. In sveto doklepec! Obrazek je trubeč, oči živahne; ko jo gledaš dalje časa, se ti vedno lepša dozdeva, kakor da živi. Na stenah kapele pa je naslikana lurska pokrajina. Vse delo je izvršil Stanko Koeljc, vodiški rojak, ki se je učil kiparstva na Srednji tehnični šoli v Ljubljani, kjer je imel umetnika Kralja in mojstra Plečnika za svoje učitelje. S tem svojim prvim večjim delom se predstavil javnosti. V delu se vidi samostojnost, ker ne posnema drugih, velika natančnost tudi pri malenkostih, in spretnost, ki zna mrtvi stvari vdihniti življenja. Blagoslovili bomo lursko kapelo na praznik Brezmadežne, 8. decembra popoldne ob 2. Po cerkveni pobožnosti pa za tretjo uro vabi župnija svete Marijete svoje kopljane in sosede v Dom na cerkveno proslavo Brezmadežne. Takaj se vprizori lepa igrice »Otroci Marijinoga vrta«, nato pa Lurd v besedi in sliki.

Miklavžev večer in občni zbor. (Sostro.)

Na praznik 8. decembra ob 4 se bo oglašil v družbenem domu sv. Miklavža. Obdaril bo s prav lepimi darili pridne otroke, za poredke bo imel pa poln koš palic in tudi grdi parkeljani bodo z njim. Pred prihodom sv. Miklavža bo mladinski odsek uprizoril igrice »Težko

pričakujemo sv. Miklavža«. — Pretekli mesec so je vršil občni zbor dramatičnega odseka ob veliki udeležbi. Odborniki, večinoma še vsi mladi fantje, so podajali račune svojega delovanja v sezoni 1933-34. Uprizorili so 11 dramatičnih predstav, in sicer samo težja dela, ki so bila prav dobro naštudirana. Poleg tega so še gostovali na treh krajih. — Bilo je tudi 7 javnih prosv. večerov in 36 okžih večernih sestankov za izobrazbo članov in članic. Na poudro agilnega odbora je pristopilo okrog 200 podpornih in rednih članov in članic. — Meseca aprila se je ustanovil tamburaški zbor, ki razveseljuje napreduje. V mesecu juliju se je organiziral društveni izlet na Zelenico, katerega se je udeležilo skoro celo društvo. — Odbor je razen predsednika ostal isti in smo uverjeni, da bo z isto požrtvovalnostjo delal kot prejnji.

Naši mladi. (Višnja gora.)

Gledališki odsek našega društva je že pričel s svojimi prireditvami. Pripravljamo Miklavžev večer, ki se ga vse veseli, posebno otroci. Te dni so pri nas duhovne vaje za fantje in za dekleta, tako, da bo za lepi praznik Brezmadežne naša mladina duhovno prenovljena. Ob sklopa bomo videli prekrasno igrice »Teofilus«, ki je vredna, da si jo prav vsi ogledamo.

jubilej. (Cerklje pri Kranju.)

Fakin Alojzij, po poklicu strolovodni mojster, je bival do leta 1927. v Rožni dolini, sedaj pa čaka plačila svojemu delu in življenju v svojem domu v Sangradu pri Cerkljah pri Kranju. V kratkem bo praznoval 80 letnico življenja. Šele s sedemnajstim letom se je šel učiti k strolovodnemu snovstru Muhi v Zagorje. Leta 1878. se je naselil v Ljubljani, kjer je kmalu začel na svoje. Trd je bil začetek z rajnim Kregarjem je začel. Trdna volja, delavnost, poštenost, skromnost, vse to je pripomoglo, da si je lahko ustvaril svoj dom v Rožni dolini. Poslušal bi ga cele dneve. Ni menda zvonika v ljubljanski škofiji, katerega ne bi oplesal naš Lojze. Tudi ne župnika, kar je starejših, o katerem ne bi vedel kaj povedati. Edino za kar še živi, je cerkev, njegov oltarček v spalnici, kjer skrbi za večno lučko, in njegov zvest prijatelj »Domoljub«. Kako zvesto ga prebira in si ga po svoje urejuje! Vse zadnje letnike ima lepo shranjene, vsako zanimivost zaznamovano. Za stvari

»Kličojo me v kemično delavnico,« pravi Didje in dvigne zeleno zagrinjalo pri kamnu in — ni ga... Verban strmi, stresa glavo. Pa ne utegne premišljevat, že se je Didje vrnil in hiti: »Si užaljen, grad Verban? Skrivnost! Dama iz najvišjih krogov.«

»Metelje mahne Verban.« »Opozorim te samo, da imaš dolžnost do staršev in prijateljev.«

»Prav imaš, Verban! poprime hlastno Didje. »Naj seta že sam sit teh neumnosti. Pa samoljubje; Pomisli! Dama iz najvišjih krogov, pa tvega vse, da me vidi samo za hip... Se spominjaš, Verban, kako sem ti že večkrat pravil, da bi prošil za Metko, ko bi bil bogat? Zdej veš moje srčno tajno. Povej mi ti svojo!«

»Ne zaupaj mi!« je nekaj branilo Verbanu. Pa Didje je bil več let njegov sošolec in Verbanu je laškalo, kar je Didje večkrat trdil, da ga bo rešila samo Metka. Pustolovščine mladih gospodov niso škodile tačas njihovemu ugledu. Verban se zamisli, začne, pripoveduje, kako je klical smrt, a je prišla sreča, pripoveduje, kako je prinesel trgovca Belec naročilo za sliko...

»Kuga in lakota!« udari Didje po mizi. »Trgovčič ima take zveze z bogato Kriško kneginjo? S kneginjo, ki vodi svojo dožiljo — po salonih. Zdi se, da ima ona Suzana prvo besedo v hiši.«

»Je res čudno,« zaupa Verban. »Izprva je bila slika namenjena kneginji-materi in slikal sem pri Belčevih. Suzana je sedela vedno pri oknu in pletla ali se igrala z Jančkon. Belec je prihajal vsak čas. Nekega dne pravi Belec: »Vedel sem, da naslika naš umetnik našo ljubo malo tako ljubko, kakor je v resnici, kajne, Jadviga, vaša zaročeneč bi odbehal to sliko z zlatom! Tedaj mi pade čopčič iz rok. Ves iz sebe vzkliznem: »Kaj je gospica zaročena?« »Seveda,« odgo-

voril Belec. »Z mladim grofom Furtinom.« V veliki žalosti kriknem: »O teta! hotela mi je vzeti sestro in zdaj mi vzame najljubše.« Takoj so bili Jadviga, Suzana in Belec pri meni. Povedati sem moral vso svojo pot in Jadviga je rekla odločno: »Nikdar ne bo sinu te trdosrčne ženske moj mož. Slišiš, Suzana? In stara doživlja je pravila Belec: »Nikdar ne bo vzela naša mala onoga Pavleta.« Planem k Jadvigi, ji poljubim roko in prosim: »Ali ga res ne vzamete?« »Prisefem, da ne,« je zatrdil kneginji. Od tedaj smo preložili silkanje v kriško palačo; kajti Suzana je rekla: »Trebja je, da spozna kneginja onega, za katerega smo mi...«

»Trieto hudičev, Verban!« se začudi Didje — pa petelinček na nri poskoči, zapoje...

»Pa pravi komu svoje najsvetejše skrivne misli, če te prekine taka neumna stvar!« udari Verban z noge ob tla. »Samo hipce,« prosj Didje, »v kočiji končaš svojo povest.« »Je že končana!« reče Verban hladno. Didje zmigne.

Verban pogleda na uro: »Dve. Ona gospa ve, da Didje ne bo pozneje tukaj. Hm! To je še drugačna skrivnost, kakor ona od Suzane.«

Didje se naglo vrne in povabi Verbana, da ga odpelje domov. Pri vratih čakalnice javi sluga, da ne more odpraviti staroga gospoda in gospo.

»Naj gresta k vragu!« pravi Didje in hoče mimo vrat. Pa obstane kakor zadet od strela; na pragu stoji star, dostojanstveni gospod in veli: »Didje! hočem govoriti s teboj!«

»Oče! se prestraši Didje in prime Verbana za roko.

»Pojdi!« pravi Verban, »grem domov.«

»Počkaj!« pravi Didje.

»Ostanite,« gospod Verban,« se oglasi tudi Didjerov oče. Didje sili Verbana v čakal-

nico in sika: »Boš slikal rodbinsko žaloigro. Kregar bom kakor desetletni poba« — pa umolkne, ko zagleda staro, a čedno oblečeno ženo, ki stoni ob steni blede in trda, kakor da je iz kamna.

»Mati!« skeči Didje in hoče prijeti ženo za roko. Ona pa pokaže strogo na očeta, ki vprašuje slovesno: »Trikrat sem te vprašal v plamu, zakaj se ne oglasiš več pri svoji materi. Vedeti hočem, odkod imaš hišo in poste.«

Didje je zbežan: »Posli... hiša... Vse vam pojasnim. Mudi se mi. Vedno sem bil namenjen k vam — pa danes se mi mudi...«

»Hočem vedeti takoj!« je obo strog. Čipke na tvojem oprsniku so več vredne, kakor vse, kar imava midva z materjo. To ne more biti pridobljeno po postarem potu.«

»Vrli ste v mojo hišo,« plane Didje, »zmerjate me kakor smrkovega poba, pri vas sem živil samo revščino. Niste moj oče!«

»Didje! Peter!« zakriči žena in plane med oba. Stari gospod se strese in sika: »Zahvalim se vam za opozorilo, da niste moje krv. Nočem pa, da pokrivete z blatom mojeza imena. Zahtevam pojasnila. Čakam osem dni, potem se obrnem do načelnika policije.« Mignil je ženi, ki se je plašno ozrla še enkrat na sina, in odšla sta. Verban ni vedel, kam bi se dal. Bežal bi, pa ne sme; zaupal je temu sumljivemu človeku svoje tajne.

»Stari bedak! kar k policiji!« prasno Didje v prisiljen smeh. — Verban ni odgovoril. Bilo je sklenjeno: Danes bo Didje zadnji krat pri njih. Nemo sede v kočijo, samo misli, kako bi se znebil Didjera za vedno, ne da bi ga užalil. Stokrat se pokesa, da ni molčal...

Kočija drkne okrog vrtla. Kar zakliče nekdo: »Stoj! in skoči na blatinik, se oprime vrat. Verban ugiblje, kje je že videl ta li-

pa, ki ga najbolj zanimajo, ina celo svoje kazalo. Je pa on tudi naročnik in plačnik »Domoljuba« že odkar izhaja. G. Fakin je bil tudi prvi stanovalec in hišni lastnik dr. Krekove stavbe naselbine v Rožni dolini in s tem tudi začetnik Rožne doline. V kotu njegove sobe še stoji lepo pregrneno razpelo, ki je bilo postavljeno ob blagoslovitvi Rožne doline in tudi isti dan blagoslovljeno. Razgrnil je pred menoj »Slovenca« št. 265 z dne 18. nov. 1902, vsega zarumelega, verno ga hrani, ker ima poročilo o blagoslovitvi. Kar oči mu gore med pripovedovanjem, kako je bilo, ko je zasadil prvo lopato v Rožno dolino in kako je bilo ob blagoslovitvi. Lepi so razni taki spomini posebno če so v živi besedi. In s kakšnim ponosom in obenem zadovoljnostjo ti vse to opisuje. Zato pa naj bi mu ljubi Bog in Marija, katere vnet častilec on je, podelila še mnogo let, da bi jih lepo v miru užival v svojem mirnem kotičku v prepi Gorenjski.

Miklavžev večer.

(Bohinjska Bistrica.)

Dne 5. decembra ob 6 zvečer bo Miklavž abduroval v prosvetnem domu, kakor se čuje, okrog 300 otrok. Isti večer bo tudi igra »Dr. Ključak«. 8. decembra ob 3 popoldne bo privedla Mar. družba, prosv. društvo in Marijin vrtec »Marijansko akademijo«. Pevski zbor zapoje »Ave Marijo« in »Sem kakor oljčak«. Nastopijo tamburaši, deklamatorji. Govoru sledi igrice »Otroci Marijinega vrtca«. Pridite v obilem številu in počastite Brezmadežno. — Letos nas je zapustil šolski upravitelj g. Metod Požar. Odsel je v Sv. Peter v Sav. dolino. Želimo, da bi bil novi upravitelj mož na svojem mestu, da bi krščanskim otrokom, kot njihov vzgojitelj, dajal lepr gled tudi v verskem oziru.

30 let pod Marijinim varstvom!

(Dol pri Ljubljani.)

Na praznik Brezmadežne, 8. decembra praznuje tuk. dekliška Marijina družba tridesetletnico obstoja. V ta namen bo na praznik jutraj v cerkvi skupno sv. obhajilo, popoldne pa bo slovesen shod, litanije in posvetitev. Nato bo v cerkveni dvorani »jubilejna proslava« z petjem, zborna deklamacija in petdesetjansko igro »Marija in taticas«. K jubilejni slavnosti vabimo vse ljudstvo fare, zlasti pa bivše članice dekl. Marijine družbe, ki so še danes žene in matere, da skupaj počastimo kot ena družina našo mater Marijo! Vstopnina malenkostna.

Smrt v tujini Hamborn.

Tudi mi se moramo zopet oglasiti v našem cenjenem listu. Dne 23. novembra je umrla gospa Rugelj po kratki boleznii prevedena s sv. zakramenti za umirajoče. Rojena je bila 2. avgusta 1853. leta v Ljubljani, bivala pozneje v št. Rupertu pri Mokronogu, od 1926. leta pa pri svoji hčeri, eno leto v Franciji, potem pa do smrti v Hambornu. — Bila je kljub visoki starosti še vedno čvrsta. Do 20. oktobra je bila vsak dan pri sv. mašah. Doma je prebivala še brez ocal »Domoljuba« in svete knjige. Bila je do zadnjega pri zavesti. Še malo trenutkov pred smrtjo je hodila po sobi, potem pa je hčeri v naročju mirno in v Bogu zasopala. Kakor je živela, tako je umrla! Pokopali smo jo v ponedeljek dne 26. novembra. Na njeni zadnji poti jo je spremljalo obilo ljudstva s tremi zastavami. Pevsko društvo ji je za slovo zapelo »Blagor mu«. Naj ji bo tuja zemlja lahka! Zalujoci družini Čič naše iskreno sožalje.

Umrl je mož...

(Sv. Gregor.)

Dne 29. novembra je odšel k Bogu po plačilo 65 letni posestnik Jože Adamič z Gaspinovega, št. 1. Bil je vojak po postavi, po srcu in dobroti pa pravo jagnje. Splošno priljubljen je bil ob pravih obilni udeležbi pokopan dne 29. nov. pri Sv. Gregorju. Ključar župnijske cerkve sv. Gregorija je bil 33 let. Z vnejo je vršil zaupani mu častni posel vsa ta

»BOGOLJUB«

najboljši in najlepše opremljeni nabožni mesečnik v naši državi. Ima vedno »lepe slike v bakrotisku. Pišite, da ga Vam pošljejo na ogled. Naslov: »Bogoljub«, Ljubljana, Jugoslov. tiskarna.

dolga leta. Ko se je gradil leta 1912. Gregorski dom, je dal zanj na svojem posestvu kopati ves pesek in obširna globina ob cesti v Sodražico bo stoletja pričala o njegovi darežljivosti za katoliško stvar. Nesteto težkih stopinj je storil leta 1922. ob nabirki za nove zvonove in pri delu za novo pokopališče. Svoj čas je bil na željo ljudstva več let tudi občinski odbornik in ko se je ustanovilo v župniji Apostolstvo mož, je bil ož začetka do zadnjega njegov najzvestejši član. Kupne pogodbe za obširni gozd, kupljen za odvzete zvonove prejeti denar, pa ni mogel podpisati; kruta usoda ga je oni čas leta 1917. mučila po tirolskih snežnikih, kjer si je nakopal tudi kal boleznii, ki mu je zdaj pretrgala ni življenja. — Njegova beseda je bila: Kar sem verskih navad v hiši prejel od očeta, to vse hočem zapustiti svojim otrokom. Res jim je zapustil poleg povečane svetne dedščine neokrnjeno starodavno hišno duhovno dedščino, pomnoženo z vsem našim časopisjem. Njegov spomin bo blagoslovljen med nami, pri Bogu mu bodi pa večno plačilo!

Razno.

(Raka pri Krškem.)

Nemila smrt je po daljšem bolehanju iztrgala na Gmajni iz družine podjetnega čevljarja Bajca skrbno ženo in mater. Večna ji buč! — Prihodnji teden se vrše pri nas pod vodstvom svetokrižkega župnika g. A. Zupanca tridnevne duhovne vaje za moše in fante. — V sobi g. organista je vsak teden par večerov polno življenja. G. pevovodja uvaja v pevsko umetnost kongreganiste. — Zima nam še kar dovolj prizanaša. Preskrbeli smo stelje, nasekali drv., precej »sprasili« njive. Še v vinogradih so marsikje »prekopali«. Pa kolje delajo in »ragulijo«, tako, da brezposelni pri nas pa res nisino. »Brezdenarni« pa pač!

Osemdesetletnica Zormanovega očeta.

(Mala vas pri Ljubljani.)

Danes je na svetu tako, da se jubileji velikih močnejšakov kaj radi in z velikim pompom obhajajo, pozabljajo se pa delo in zasluge skromnih, tihih delavcev. Ena izmed redkih proslav takega tihega, a nadvse požrtvovalnega dela je bil tovariški večer stoženskih gasilcev, ki so ga pretekli četrtek privedli Zormanovemu očetu, ki so te dni dočakali svoje 80. leto. Zormanov oče so v vseh svojih 80 letih življenja okusili več hudega kakor pa dobrega; kljub temu, da jim je večkrat huda preda, pa so vedno in vsakomur po svojih močeh radi pomagali. Predvsem so bili ves čas od ustanovitve gasilstva v naši ob-

ščiji obraz? Mališ je, ki se prereka z Didjerom in ga prosi, da bi šel k bolniku. Didje ga sune od vrat in Mališ leži v blatu. Verban ne ve, da kipi v Didjeru sovraštvo do človeka, ki ga je spjel v tako družbo, misli samo, kako bi se ga odkrižal. Ko se ustavi kočija pred Verbanovim stanovanjem, se hitro poslovil. Ali Didje prosi: »Rad bi kakor v zgubljeni raj.« Verban ga pelje namesto v sprejemnico v delavnico, kjer črta Rado in šivata Metka in Kata. Tu vlada tiha sreča, nedolžnost. Didje obmolkne. Čuti, da je odveč, da ga niso pogrešali nikdar. Pohil bi najrajši vse štiri, ker so poštene in srečni. Gledajo ga kakor golobi jastreba, ki je zašel v njihovo gnezdo. Obesen pomoli glavo skozi vrata: »Gospod Verban, čaka vas nek gospod v črnem talarju.« Verban hiti ven, drugi delajo in molčijo. Didje nehotne prime Metko za roko in reče tiho: »Govoril bi rad na samem z vami, Metka.« Užaljena deklica mu odtegne roko in ne odgovori.

»No, dekle moje, saj nisi bila vedno tako ošabna z menoj.« se zakrohote Didje. Ni še izgovorila, ko ga nekaj prime kakor z železnimi kleščami za zatilnik in ga tišči k tlom, da je zarjovel od bolečin kakor zver. Rado butne Didjerovo glavo pred Metkine noge. Metka in Kata vpjeta: »Pustite ga!« Verban se vrne, plane na Didjera, ki se zopet postavi na noge in se prikloni Radu: »Vsa čast, gospod! Je pa naš mali tako pogumen z mečem kakor s pestjo?«

»Ne bijem se z plašljivci, odvrne narzlo Rado.

»Grom in strelak« plane Didje, a Verban mu pokaže vrata. Didje obstane in prosi: »Verban, najboljšje namene imam. Daj mi Metko za ženo!«

»Nikdar in nikoli!« zavpijeje Verban, Metka in Kata. Kakor razdražen pes zakriči

Didje: »Pehate me v propast, pa dobro! Nočete, da sem pošten, nočete poštenega dvoboja — vas pa pobijem kakor pse!«

Didje plane po stopnicah, sliši, kako vpjeta Verban in Rado: »Za njim!« Kako ju ustavi Metka: »Ne gresta! Predober sablja je! Meni je za oba enako hudo!« Didje sliši radosten krik Burgundea: »Metka! Verbanov veseli smeh. Besen skoči v kočijo.

7.

Ko se vrže Didje v kočijo, se mu izmota izpod nog Mališ in se mu prikupuje: »Doktorček! zakaj ste tako hudi na svojega ubogega, malega prijatelja?«

Da bi te bil vzal vrag, preden sem te zagledal! zastoče Didje.

Mališ: »Ljubi doktorček!« mu sladko prigovarja. »Zdi se, da vas je nekdo užalil? Povejte! Osemsto mož vam je na razpolago, da se maščujete. Pogledjmo k moji ubogi Zalki in pogovorimo se potem o vaši zadevi.«

Sladko zveni obljudna maščevanja Didjeru. Osemsto mož mu je na razpolago, da razžene tisto gnezdo zaljubljenecov. Ne boš dobil Rado kneginje in ne Rado Metke. Ali oče, ki hoče na policijo?... Maščevanje tudi njemu, ki se vtika v tuje poste!

Didje stisne tatiču roko: »Vedite me k Zalki!«

»Prav, doktor,« se razveseli Mališ pa se nečesa spomni in jeclja v zadregi: Prosim vas, gospod — Zalka ne ve...»

»Kakšne sorte pisar da ste? Se bojite svoje perice?«

Užaljen se brani Mališ: »Če je Zalka perica, ni pa zato nič manj poštena in ponosna kakor vaše gospe, tudi ne vedo, kak doktor ste. Umrla bi, če dve — in njena smrt bi bila tudi moja. Želim biti pošten. Ko bom imel dovolj, zapustim to drhal, si kupim posestvo

na kmetih in poročim Zalko. Zato pa ni zadosti, da ulovim kako uro — naletel sem na neko skrivnost prav tisti dan, ko sva se dobila prvič pri sv. Mavru. Potrebujem vaše pomoči pri velikem delu, ki naju spravi na krov. Usoda naju je pač pripeljala tisti večer v ono gostilno...«

Voz se ustavi pred nizko hišo. Didje se spomni, da je zgnil tisti večer Obesen v tej hiši in da je sklenil takrat pozveleti kaj o pisarju in njegovi ljubici. In zdaj? Mališ ga pelje v pralnico, kjer se je sukalo polno deklet okoli čebrov. Mališ namigne ednemu dekletu, ki pelje Didjera v snažno opremljeno sobo. Didje preiskuje, sprašuje — in zlokokben nasmeš mu sedi okrog usten: »Vaša bolezen, lepa Zalka, ni prav nič nevarna...« Zalka ga pogleda, zakriči, zaihti in zajoče. Mališ razume, objemlje dekletu in se veseli: »Zavijali ga bomo v svilo... Pa zakaj jočeš, srce moje?« Deklica upre svoje solzne oči vanj: »Ne smenu pred oči staremu poštenjaku, svojemu očetu... Koliko časa vas že prosim, da mi vrnete pošteno ime! Dajte ga vsaj svojemu otroku!«

Mališ zajecelja, stoji kakor omamljen: »Pošteno ime? Saj ne more nositi imena svojega očeta... Vem, da bi vaši ne sprejeli uboge perice.« Stiska Zalka. »S prstom bodo kazali name in na otroka...« »S prstom bodo kazali za otrokom,« ponavlja kakor brez uma Mališ.

Mahoma se upokoni: »Prisegam ti, Zalka, in ta gospod je priča: Dete bo imelo očeta in pošteno ime.« Poljubi jo na čelo in migne Didjeru: »Prosim, pojdi z menoj — peljite me domov. Zmuden sem. Pa kar koli: Predno se izteko dnevi, mora biti Zalka ugledna gospa. Didje se zakrohote: »Prija« telj Mališ! Ze kar poštenjačitel!

»To hočem!«

čini vnet delavec. Ni bilo požara v občini, da ne bi pomagali. Pa tudi drugače so Zormanov oče lahko vsem v lep zgled. Prisrčen večer, ki so mu ga iz svojih sredstev napravili njihovi tovariši, je starča ganil do solz. Naj jim dobri Bog, ki je s tako lepo in častljivo starostjo nagradil vse njihovo trpljenje v življenju, dodeli, da v zdravju in zadovoljstvu čakajo še lepo število let!

Najstarejši faran je odšel...

(Moravče.)

Pred par tedni smo pokopali najstarejšega farana Janeza Vidica, p. d. »Viščovega očeta« iz Gor. Prekra, v lepi starosti 94 let. Pokojni je zadnja leta sem živel pri svojem mlajšemu sinu Francetu v vasi Hraštnik. Bil je izreden ljubitelj dobrih knjig; saj je bil naročnik Mohorjeve družbe od njene ustanovitve, tudi je do zadnjegabral »Domoljuba«. S svojo visoko starostjo je bil živa knjižnica, pripovedujoč nam o dogodkih tistih časov, o katerih že čitamo kot o zgodovinskih dogodkih. Naj Bog da sladkega pokoja njegovi duši!

Gospodinjski tečaj.

(St. Gotard.)

Tu se je vršil trimesečni kmetijsko-gospodinjski tečaj, ki se je zaključil v petek, dne 30. novembra. Vodila ga je v veliko vnamo in poštvovalnostjo gospa Helena Kelhar in v pomoč ji je bila gđc. Anica Turnšek. Udeleževalo se je tečaja 16 deklet. Da bi stari in skrbniki deklet bolj pojmovali potrebo takega pouka, zato so bili nekaj dni pred sklepom povabljeni k skupnemu kosilu. Tu je bilo več primernih govorov. Zahvala udeleženkam vsem, ki so kaj pripomogli, da se je tečaj mogel vršiti. Govor gospoda župana in gospoda župnika in za sklep bodrilne besede gospe voditeljice. Upajmo, da je tečaj veliko pripomogel k vzgoji skrbnih, vestnih in krščanskih gospodinj.

Novo podzemeljska čuda.

(Petkovec.)

Petkovski fantje so junaki, da malo takih. Za sport in zabavo pregledujejo v prostem času podzemeljske votline in brezdnina, katerih je v okolici mnogo. Podzemeljske jame so polne krasot, ki jih doslej še nihče ni videl. Več brezdnin je takih, da se je vsak zgrozil, če je njihovo ime le omeniti slišal. S strahom so ljudje metali kamenje notri in se bali, če se jim ne bo iz črne luknje prikazal morda sam bogosvarju. Sedaj nas ni več strah. Strahove so pregnali naši fantje. Izmed vseh jam je najbolj zanimiva ona v Gadobovskih rupah. V to brezdnino so

fantje postavili dvajset metrov dolge lestve, za katere so morali posekati kar cele mlaje. Mnogo znoj so prepotili in nešteto krat so morali zakričati »horuk« predno so postavili lestve pokonci, da so jih mogli nato spustiti v ozko brezdnino. Na dnu brezdnine je velikanski kup kamenja, odkoder se na vse strani širijo prostori, polni najkrasnejših kapnikov. Jama je dolga več sto metrov in v resnici nekaj posebnega.

Nov prapor.

(Mirna.)

Naštetimo samo dejstva! V nedeljo, dne 18. novembra smo imeli sprejem v Marijin vrtec. Število 124 članov in članic, ki so nanovo vstopili v Marijin vrtec, je za maloštevilno faro kot je naša pač častno! Vseh otrok pa je v vrtcu 245. Pa tudi nov praporček so si nabavili otroci sami — borci za katoliško misel — so ga kupili. Mladina v svojem srcu nežnotenko čuti, kje dobiva trdno podlago za bodočo varstvo vere in države. Tudi proslavo v cerkveni dvorani so otroci hoteli prirediti, a skoro tik pred začetkom jim je bila onemogočena. So jo pa priredili naslednjo nedeljo, 25. novembra. Otroci, zdravstvujte pod praporčkom Marijinim!

Zlata poroka.

(Selca-Nemilje.)

V ponedeljek, dne 26. novembra sta obhajala Jože Marinšek in njegova zvesta življenjska tovarišica Franca rej. Paternej zlato poroko. Od desetih dopolnih sta se prišla zahvalit v spremstvu otrok, vnukov, sosedov in številnih prijateljev in znancev na Jamnik. Med sv. mašo sta zlatoporočena prejela sv. obhajilo. Oprala sta se na pozlačene lesene križe, ki sta jih skozi 50 let vdano nosila. Svata se je vršila v domači hiši pri Kmetu v Nemiljah, kjer sta starešina L. Pogačnik in domači župnik čestitala slavljencema k izrednemu jubileju in jima želela v imenu vseh faranov še mnogo let. Tej želji se pridružujemo tudi mi.

Smrtna kosa.

(Priskovo pri Litiji.)

Ljudje pri nas letos zelo umirajo. Prejšnji teden je umrla Marija Kastelic iz Obale gorice v starosti 69 let. Bolehala je že dali časa. Večkrat jo je zadela kap. Pogosto previdna s tolažili svete vere je mirno v gospodu zaspala. Bila je naročnica »Domoljuba«. Zapušča dva sina (eden je v Ameriki); še pred njo pa so legli v hladni grob mož, pet sinov in ena hčerka. Naj počiva v miru, ostalim pa iskreno sožalje.

Esperanto na deželi.

(Čatež pod Zaplazom.)

Ves svet stremi za napredkom, pa tudi mi n. kakor nočemo nazadovati. Ker imamo se taj ravno čas, smo se vrgli z vso vnamo na esperanto, saj je boljše se učiti enega jezika kakor večih. Uči nas gospod šolski upravitelj iz Primskovega. Vsako drugo nedeljo prihaja k nam in nam vzbija v glavo esperantsko slovnico. Kar dobro nam že gre. Tudi naš gospod župnik se udeležuje tečaja. Pa nikar ne mislite, da so tečajniki samo mladi fantje in dekleta, tudi taki so med nami, ki so že videli Abrahama, Z. željo, da bi se esperantska ideja pri nas globoko zasidrala, kličem: »Vivu Esperanto!«

B—ski:

Ob dvajsetletnici svetovne morije

(Nadaljevanje)

12.

Kako je bilo v Barnaulu.

Ko se je naslednje jutro, dne 25. septembra 1914 zdanilo, smo pristali v Barnaulu. Ob brega pogorilke. O vzroku sem zvedel sledeče: V začetku vojne je ruska vlada odredila splošno prepoved alkoholnih pijač. Pa za denar si tudi v Rusiji vse dobil in še dobiš. In tako se je zgodilo, da so se za nabavo ne posebno navdušeni ruski vpoklicanci, napili »vodke« (z vodo pomešanega špirta), razgrajali in del mesta zažgali. Naj povem že sedaj, o čemer sem se pozneje sam prebrl, da je Rus izredno dober človek, če je tizen. Kadar pa je n. pr. mušk (rueki kmet), pijan, se ujazi za prazen nič do besnosti in takrat poreže vratove živini v lastnem hlevu in je nevaren vsem, ki se srečajo z njim.

Uvrstili so nas po deset in deset (z deset je množenje najlažje) in hajdi v mesto! Hiša, večje in male, v ogromni večini lesene, so pokrile deloma z deskami, največ pa z rdečkasto ali zelenkasto pobarvano pločvino. Nekaj posebnega so ulice sibirskega mesta. Ravne, včasih več kilometrov dolge, so pokrite precej na debelo s peskom, prav za prav z nekako sipo. Zdi se ti, da korakaš po afriški puštnji in ne po sibirski planjavi. Po bolj prometnih ulicah je ob straneh do metra širok lesen hodnik, poln krivin in odprtih, ki sem jim

Didje se zamozači: »Ne potrebujem zdaj pošteniakovice.« »Potoček mora pogostoma preko blata, predno pride do zlata.« se zvičajno nasmejne Mališ. »Jaz sem tak potoček. Bogat človek je poštenjak in jaz bom v par mesecih poštenjak. Zdjaj pa hitiva v vaš kabinet, da mi razložite svoje težave in se pogovoriva o mojih načrtih.« — V kabinetu pripoveduje Didje, kaj vse se je zgodilo, ko se je sestel z očetom in materjo.

Mališ poskoči in prebledi: »Vaš oče... Ne sme nam delati škode. Lep oče, ki hoče spraviti na vislice svojega sina in njegove prijatelje.«

»Saj mi je le očim.« se izgovarja jezno Didje, »ne vem, zakaj mi je dala mati ime po drugem možu.«

»Že prav!« sikne hudobno Mališ. »Ta mož nas ne bo tožaril na policiji. Gospod predsednik ima že tako dovolj posla, ker se vračajo Emušeti, ki so bili prebodeni, na smrt pretepeni in tako dalje, zdravi k svojemu poslu, kar dela čast našemu gospodu doktorju.«

Didje se prestraši. Res, da je očim kriv sramote, ki ga je doletela, ker mu preti zaradi njegove odkritosrčnosti sramotna smrt, vendar je mož njegove matere. Živo predoči Didje. »Nočem, da doleti mojega očeta kaj hudega.« »Veste, da nisem za kri.« se zareži Mališ. »Očetu dokažem, da ste pošten, in bo molčal. Zdjaj pa vaše srčne zadeve, doktor.«

Didje se otrasa neke neprijetne misli in se razgori v želji po maščevanju. Mališ poslušaj, sprašuje spretno in kima: »Maščevati se hoče. Kar lepo po vrsti. Vzemiva najprej onega, ki vam je prevzel dekle — kmeta Burgundea. Kaj naj se mu zgodi? Majhen sunek pod rebra? Torej jutri večer... Nisem prijatelj takih zadevčin, vendar nisem tak, da bi ne postregel z vso vnamo prijatelju. Kaj pa gospodična?«

»Na kolena predmet! Poprej pa razderem

srečo njenega brata. Ta človek, ki me je vrgel iz svojega stanovanja, mi je zaupal malo poprej tajne neke visoke rodbine. Oh, Verban! Nisi še poročen a kneginjo. Pridem, do te čedne kneginje, ki dopušča, da močita hčer trgovčič in bivša dojilja. In če bi ne uspel pri kneginji, Jadvige vendar ne dobiš, Verban! Tekmeča imaš, ki zna sukati sabljo, Jadvigin zaročenec, grof Furtin...«

Mališ skoči pokoncu, stiska Didjeru roko in vpije: »Kako imo ste spregovorili! Fovejte ga še enkrat za tristo vragov!«

Osupel odgovarja Didje: »Imenoval sem vam Pavla, grofa Furtina, sina Verbanove tete grofice Furtin. Bil je doslej v vojaški službi na otoku Martiniku. Vrnil se je po smrti svojega očeta in zdaj je podedoval vsa ogromna grofova posestva. Zaročen je a kneginjo Kriško, ki je prisegla Verbanu, da ne poroči nikdar grofa. Treba mi je torej opozoriti samo kneginjo ter grofa in Verban je mrtev — sestra brez varstva. Pa zakaj me gledaš tako debelo, Mališ? Si znorel?«

Mališ se vleče za lase, se prijema za nos, se tolče po kolenih in jezi: »Prehud je ta poper, prehud! Potrpejte, doktor! Prečuden slučaj! Je namreč prav to, kjer mislim, da tiči najino bogastvo. O, ne jokaj, Zalka! Že imamo in vse pošteno, drugi bodo plačali za svoje grehe. Ali zamotana je ta štrana, zamotana, pa jo razrešimo, na moje vero! Govorite, doktor, in pazite na moja vprašanja: Vi pravite torej, da je v Parizu mladi grof Furtin, ki je prišel z otokov? Ga ne zamenjavate z gospodom Furtinom, ki je bil brat rajnega grofa?«

»Kaj bi ga zamenjaval! Poznam oba. Gospod Furtin živi v palači Furtin in pomaga upravljati premoženje. Mladi grof je že znan v Parizu. Mati grofica ga razkazuje kakor kako čudo lepote in duhovitosti, v resnici pa je mladi grof molčec in zamišljen.«

»Lej, kako je zamotana ta štrana... Kako more živeti človek, ko sem ga videl mrtvega in kako more živeti ubijalec poleg svoje žrtve!«

»Imaš vročino, Mališ!« se čudi Didje. »Kdo je mrtev in kateri ubijalec živi poleg svoje žrtve!«

Mališ pa odgovarja sam sebi: »Videl sem, ko ga je zabodel, videl sem, ko sta ga vlekla v reko, slišal sem, kako je plosknilo truplo v vodo in ta pravi, da živi... Pa je tu nit — imam jo, imam! Mališ si udari v roka, skače in ploče po sobi, se krohoče. Didje ga gleda in čaka, kaj bo. Mališ se umiri, postavi pred Didjera in vpraša slovesno: »Se spominjate, doktor, onega večera v majniku, ko ste me pustili v gostilničarjevi postelji pri sv. Mavru in me našli pozneje za vogalom? Rekel sem vam takrat, da sem doživel nekaj čudnega v oni gostilni...«

Mališ sede in pripoveduje, kako se je bil zbudil, ko so trkali na vrata, kako je slišal ves pogovor med gospodom Furtinom in gostilničarjem, kako je videl mladega Pavla, v hrbet zabodenega od Furtina in je on, Mališ, zbežal skozi okno. Se tisto noč je pogorela gostilna in gostilničar je zginil. Mališ je končal, pomislil in dostavil: »Ker pravite, da živi mladi grof, je jasno, da je zavzel njegovo mesto drugi. Vprašanje je samo, komu v prid in komu na kvar? Doktor, vi ste siti te službe? Živeli bi radi v čisti? Zavej je lasleden, pomagajte mi ga prepotiti na muho in delila bova premoženje dveh visokih rohin.«

Didje izbruhne v smeh: »Noriš ti Mališ, in norim jaz, ker te poslušam.« »Dogodilo se se še bolj čudne stvari.« skomizgne Mališ. »Pridite nazaj v opero! Tam se zbira boljši svet in prepričan sem, da dohim tam ključ do te omare. Preskrbite si ložo.«

pozneje enkrat postal žrtev tudi jaz. Na barnaulskom lesenem strojarju sem si namreč izvil nogo in čutil in težko prenašal posledice več kot leto dni.

Barnaul je veliko mesto, po številu prebivalstva, če se ne motim, na mnogo manjše od Zagreba. Tedaj je imel poleg lepega števila kol, tudi več muških in ženskih gimnazij, trgovsko šolo in Barauski so pričakovali, da bo njih zgodov. dvignjen v kratkem v vseučiliško mesto.

V mraku smo prišli iz vojašnice v meško gimnazijo, kjer so že pripravili prične. Med potjo mi je nekdo podaril par cigaret, nekateri drugi so dobili od dobrodušnih meščanov obeh spolov tudi pivca. Popil sem nekoliko čaja in legel na nove prične k počitku.

Ujetniški tovariš Anton Mencinger se je nekaj prehladil, bolelo ga je grlo in vjamral je menda vse noč. Drugo jutro je odšel v barnaulsko bolnišnico, kjer so ugotovili hudo angino. Od tega dne, od 26. septembra 1914 se v Rusiji nisva več srečala.

Ob 3. popoldne smo vendar enkrat zopet kosili, kot se spodobi. Vsak je dobil tudi tri koščke saharar (sladkorja) in trebico stienjenega čaja, trdega kakor kamen, ki ga je bilo treba pred uporabo nastrgati, oziroma naribati.

V dnevniku imam napisano, da je solnce ta dan zašlo ob četrni na 6. popoldne in da so mi tisti večer postregli s čajem ujetniški tovariši arabske narodnosti. Od tega večera so mi bili srbski bratje ujetniški res iskreni prijatelji. Ljubko so me nazivali »učot« (učitelj) in mi radi pomagali po svojih skromnih močeh. Čutili smo se eno, jugoslovane, ne da bi nas kdo r. temu »siliti. Bili smo enega duha in enega srca

Nismo razpravljali ne o republiki in ne o monarhiji, tudi ne o centralizmu in avtonomiji. Edini smo bili v tem, da mora biti naš cilj združitev vseh Jugoslovanov v edinstveno, močno, popolnoma enakopravno državo in da hočemo imeti vladarja slovenske krvi. Vse drugo nam bo privrženo.

Drugi dan, 27. septembra 1914 sem bil že okrog 7 zjutraj pri Obu. Za par kopej sem bil od nekoga kupil rusko erajco in spodnje klase. ki pa so imele cel samo en hlačnik, drugega je bilo samo pol, iz česar sem sklepal, da so bile te hlače prvotno last kakšnega v noge ranjenega vojaka. Hitro sem se spomnil Saljive pesnice, ki mi jo je pripovedovala moja mama in katere sta nekod peča igralca pri neki veselici na odru vipavske čil-

talnice: Le en sukunjo še imava pa Mir' roke in dva rokava. Se sreča bode obrnila, in sukunjo bova še kupila...

Po potrebi, pa tudi v spomin sem se tisto jutro v Obu počestno umil, nato pa še korenito preizkusil svoje zmoglosti v pranju erajce in hlač. Začetkom mi je bil za tovariša samo neki konj, ki si je zjutraj gasil željo. Pozneje je prišel tudi naš Nace — prička ne povem, da ocedi svoje obličje, ki pa je tedaj, vsaj po mojem nemerodajnem prepričanju, bilo manj potrebno »skritice«, kot Nacetova duša. Ne vem kako sva prišla do nekoga pomenka. Naenkrat Nace izbrunne: »Ni Bogar. Zaježili so se mi lasje in opozoril sem Naceta na veliko pomoč, ki mu jo je Bog izkazal na bejšču in na neovrgljive dobrote, ki mu jih v ujetništvu še vedno naklajata nebeski Oče. »Brez svetinjice pa vendar nisem,« je nadaljeval smeje. »Pa jo ti po-kaži, če jo imaš,« je pristavil. Res je nisem imel. In izvelikel je iz čepa v papir zavito svetinjico in jo lepo zopet spravil. Nič več nisva govorila o tem. Globoko pa sem prepričan, da danes, po tolikih preizkušnjih, dragi mi Nace, ako me ni hotel lakrat samo podražiti, drugače misli, kot tisto jutro tam ob veliki sibirski reki.

Ob 6 zvečer, ko je bilo po uleteh največ ljudi, smo se preselili iz gimnazijskega poslopja v r. razredno ljudsko šolo. Rusi so čas in dan — bila je nedelja — izbrali najbrž zato, da je čimveč radovednežev lahko in obilije v obličje opazovalo nas, ubogo avstrijsko paro.

Nasproti ljudske šole je bila trgovina, kjer sem si kupil kruha in prejel od lastnika povabilo, naj pridem v goste.

Drugi dan od 6.45 do 8 zvečer sem že bil pri trgovcih. Pili smo skupaj čaj z mlekom in postregli so s pecivom. Gospodarju, ki mu je bilo 35 let, aem moral pripovedovati, kako je pri nas. Ne vem, če je Mulkov Aleksander, tako je bilo trgovca ime, kaj prida razumel moje slovenščino. To pa vem, da je o Črnogorcih, ki jih je bilo le par stotisoč, vedel to in ono, v Slovincih in Hrvatih, ki nas je v domovini in po svetu gotovo 5—6 milijonov, se gospodu Malhovu še sanjalo ni. Njegova hčerka, trinajstletna gimnaziatka Marija je že znala nekatere nemške besede, vendar še daleč ne toliko, da bi bil vsaj zasilen najboljšejeji nemški pogovor z njo mogoč. Ko je bilo gostije konec, sta me gospod in hčerka spremlita prav do hišnih vrat in me prijazno vabila, naj pridem še.

Dne 29. septembra 1914 smo odkorakali na barnaulsko vojaško vežališče. Zelo dolgo smo fa-

kali. Končno je vendarle dospel ruski general Šimid iz Omska z večjim spremetvom. Lepo in na dolgo in široko je govoril o ujetniški hrani, stanovanju, plačah itd., kar pa se je pozneje le malo izvršilo. Ugotavljal je, da je do tega dne v Rusiji skoro četrt milijona ujetnikov in ostro je zavračal razširjevalce drugačnih, za Rusijo neugodnih vesti. Nazadnje nam je želel skorajšnji povratek v domovino. Za spricolšek smo ta dan obedovali želo v mraku.

Zvečer sem stopil v bližnje prodajalno po to-bak. Naslonil sem se po nerodnosti na šipo, ki je zapirala predal in jo ztrabil. Neureča le bila še posebno zato neprijetna, ker nisem imel denarja, da bi šipo plačal. »Ničeve« (nič hudega), je dejal trgovčev sin. Jaz pa sem se opravičeval, kakor sem vedel in znal.

V prodajalni je bila tedaj prijazna gospa, tridesetih let. Videla je mojo zadrego in se mi zdi, da sem se ji smilil jaz — smolar. Kupita mi je veliko klobaso in dve štručki kruha. In še povabila me je, naj jo običem na domu. »Prihodite k nam v goste,« je rekla in odšla, da sem v zahvalo komaj bežno izgovoril par besed. »Kdo je ta dama,« vprašam trgovčevega sina. On odgovori: »Zena tipografa Matrona Serjenkova, bivša učiteljica.«

Naslednji dan, dne 30. septembra 1914 sem napisal več pisem, eno sem naslovil na gospoda svetnika Antona Čadeža, takratnega urednika »Slovenskega učitelja«. Gospod svetnik je dopis pod zaglarjem »Med ruskimi zvezki prejel in ga kot prvo zanimivost iz moje ujetniške dobe tudi priobčil v glasilo Slovenske zveze.

Stotnik Förster, tudi ujetnik, ki pa je imel za par dni nad nami nekako varstvo, mi je dovolil izhod v mesto. Hodim nekaj časa po dolgih ulicah, a ne opazim nič posebnega. Ustavim se pred večjim lesenim poslopjem, ki je nosilo napis: »Požarnoj dječje, gasilski dom s visokim lesenim stolpom. Na vrhu stolpa, ki je ograjen, noč in dan pazi čuvaj na morebitni požar v mestu in z udarci na mali zvon oznanja vsem in vsakomur, koliko je ura.

Nastopil je 1. oktober 1914. Rusko časopisje poroča, da so Avstrijci dolej ujeli 50.000 Rusov in Srbov, dočim so Rusi osvojili nad 250.000 ujetnikov. — Trgovčev sin mi posodi slovnice ruskega jezika. — Ko gram od obeda, 12 letna deklica podari meni in tovarišu pa dva skutna piškola, za katera je sama žrtvovala denar.

(Nadaljevanje sledi.)

Predstava se je začela ob pol šestih. Gospoda ni prihajala točno; to so prepustili onim, ki so polnili galerije in parter. Didje je prišel zgodaj, pa ni gledal ne igre ne občinstva. Razvalovala se mu je duša v strastni želji po poštenju. Da bi postal zopet pošten in poleg tega bogat, temu bi žrtvoval celo željo po maščevanju. Če je pa bogastvo in poštenje nujno vezano z maščevanjem, bi mu bilo seveda še ljubše, Pomizani bodo, ki so ga sranočili. Ubogi Verban ga še krucha poprosil Metka bi rada postala njegova žena, Rado bo bridko plačal, ker se ni hotel bojovati z njim... Poštenje!... Zlato! Očim ne bo več gledal osorno na visokega gospoda, mati bo srečna. Oba pošlje na kako posestvo, kjer bosta nadzorovala pristave. O, kaka radost, kaka sreča, ko boš rešen ubijalskih Emašetov, ko ne boš skrival svojih korakov in dejanj... Pa kdo te gleda iz parterja, Didje? Težak je ta pogled in dušo tiščé... Oui lepo blečeni mož! Kaj ni to gostilničar od sv. Mavra? Kaj te gleda tako, kakor te je gledal oni večer, ko sta bila z Mališem tam... Kako je gostilničar udeležen pri umoru, ki ga je videl Mališ? Saj ni videti, da bi bil hudoben človek. Zdi se, da ga tlačí neka mora. Morda je tudi on samo slučajno zašel v vrtince zlih dejanj, v vrtince, iz katerega se ne rešiš več, če si enkrat v njem...

»Kaj bočete? se zndere Didje na starega gospoda, ki je stopil neopažen v ložo in se je dotaknil z zlatoglave palico njegove rame. Starec molči in stresa glavo. »Pojdite, sicer pokličem vratarja...«

»Umirite se vendar, dragi doktor, in pustite vratarja, saj bo tukaj še prostora za prijatelja.«

Didje strmi v rumene gube in se ne more načuditi: »Dobro ste našemljeni, Mališ. Toda čemu vam je to!«

Mališ se vsede vžno in počasi, pokajlju-

je in pokrkuje in pripomni: »Paziva na oder! Lahko naju opazuje kdo. Najljube vidis vse, če kažeš, da ne vidiš ničesar. Našentil sem se, ker je med vratarji in redarji neki pošteni korporal Kapa, Zalkin brat. Drugič se vtakne starec lažje v opravke drugih. Je kaj znanega v gledališču?«

»Doli je gostilničar od sv. Mavra,« mr-mra nevoljno Didje in obrne glavo, da mu ne more Mališ gledati v obraz.

»Ga le vidim,« pravi Mališ. »Kako se je napravil, galjot! Opazuje naju... To je slutnja, vam pravim, doktor. Vidite, kako je prav, da sem se našemil. Pa zakaj me ne poslušate?«

Didje mu pokaže v nasprotno ložo: »Poglejte, kako krasna je mlada dama tamle. Starejša gospa vsa v draguljih bo gotovo njena mama. Ali kaj naj bi bila ona kmetica? Kaj, ko bi bila Križka kneginja s svojo dojiljo?« Prav gotovo je. Prepričan sem. Poglejte samo mladeniča tam pri gostilničarju. V ložo gleda in ne zaman. Vrban je zardi Didje od zavisti in porine stol nazaj.

»Vrban, ki se utaplja v črnih očeh,« se bilita in pokažujeta Mališ. »Kaj, doktor, kneginja je lepa in vredna, da se potrudite zanjo. Pa midva nisva prišla sem, da bi obendovala dekletce. Povdarimo; ako je gostilničar tukaj, mora biti tukaj tudi oni drugi, Pazite! Kneginji sta pozdravili ravnokar v ložo na naši strani. Sklonite se previdno ven.« Didje se ozre in pove: »Vidim postavno gospo in mladeniča. Ah, tu je tudi gospod Furtin. To sta torej grofica, teta Verbanova, in njen sin Pavel, zaročenec mlade kneginje. In Verban je sklonil glavo — seveda...«

Mališ bilita: »Seveda, zaročenec je tu. A ta gostilničarski galjot opazuje grofarijo. Kako mežikuje z očmi! Komu? Taka znamenja si dajejo samo padajoči zlih dejanj...« Šepetal je, delal opazke in se sklonil iz lože.

Kar ga vrše nazaj. »Moj Bog!« zastoče. »Saj je to on, prav on! Kako je mogel priti iz vode in kako more biti poleg svojega ubijalca?«

Tačas je minulo prvo dejanje in nastalo je običajno prerivanje in glasno govorenje. Mališ se dvigne nagloma in udari Didjera po plečih: »Sam vrag je zaresil to štrenol in vendar sem našel nit. Tisto mežikanje je bilo namenjeno grofu, tisto mežikanje mi dokazuje... Ostanite tukaj, doktor, počakajta me.«

Na hodniku izvleče Mališ veliko tobakiro in si natlači obe nosnici. Nato začne kihati, da ga kar stresa. Vse se ozira vanj in Mališ izvleče velik svilen robec in se usekuje kot bi trobil. Ko tlačí robec za čipke na oprsniku, ga prime za roko odren starec in mu reče: »Tu smo. Osem nas je.«

»Dobro,« pravi Mališ, »za nama! Starec vzame rdeč robec in si otepa z njim ramo. Mališ prime tovariša pod pazduho in mu zabije: »Ne pozabi, da sva klepetava starca. Odgovarjaj, če bo treba.«

Iz lože poleg Didjera stopi mladi grof in se pokloni kneginji. Ne zmená se za stareca, ki se pehata v glasnem razgovoru za njim. Zgine v knežinjo ložo pa se vrne takoj zopet na hodnik. Starca se obrneta za njim. Glasno vzklizne Mališ: Torej umrla? Concelotova s Martinika? Kar jo je zapustil zaročenec?«

Trikrat ponovi Mališ te besede, grof Furtin pa gre zamisljen svojo pot. Mališ čestita sam sobi: Mrtvi se ne vračajo. Pa kdo je postavil tega fanta na grofovo mesto? Gospod Furtin je umrl pravga Pavla, torej ne bo vozil drugega k materi, ne bi trpel, da bi mu jemal drugi premoženje in ime. Kdo drugi igra tukaj, kakor gostilničar, ki je bil priča umora. Gotovo se hoče maščevati nad gospodom Furtinom in deliti premoženje z grofom. Pa bomo dolhi še drugi, gospod Treta

Današnja sovjetska Rusija

(Nadaljevanje.)

Take direktne volitve se pa vrše le v te najnižje sovjete, dočim so volitve v vse višje sovjete indirektna. Vaški sovjeti volijo občinske, občinski okrajne, okrajni okrožne, okrožni gubernijske in gubernijski končno delegate v kongrese dotičnih republik, oziroma v vsruski sovjetski kongres, ki naj bi nadomeščal nekak parlament SSSR in ki šteje okroglo 1500 članov. Ker se vrši torej 5—6 kratno precejanje članov kongresa, se pač ni bati, da bi prišli vanje stranki neprijetni delegati. To preprečuje končno že volivna pravica, ki tudi ni enaka, kajti mesta (industrijsko delavstvo) volijo petkrat toliko delegatov kot kmetiške vasi. Po mestih odpade namreč en delegat za kongres že na 25.000 volivcev, po kmetih pa šele na 125.000. Tudi to zapostavljanje kmetiškega ljudstva za industrijskim delavstvom je za boljševike jako značilno. Izprva so bili boljševiki le stranka industrijskega delavstva in šele pozneje je Lenin uvidel, da mora pritegniti tudi kmete, toda ti so mu služili vedno le kot sredstvo, da pomagajo do zmage industrijskim delavcem. Kmeta rabijo še danes le za nekaj okrasek, za propagando, dočim ga sicer daleč zapostavljajo prav povsod. To nam med drugim prav nazorno dokazuje dejstvo, da je bilo n. pr. l. 1928 v vaških sovjetih še 46,6% kmetov in kmetiških delavcev, a v okrajnih sovjetih le še 4% in še slabše je v višjih sovjetih. Tako je kmet, ki tvori ogromno večino vsega prebivalstva, brez najmanjšega vpliva na javne zadeve.

Najvišja oblast v SSSR je seveda kongres SSSR, a ker so ga začeli sklicevati kmalu po revoluciji le po enkrat na leto, pozneje celo le vsako drugo leto, a sedaj niti toliko ne več (zadnjič je zboroval od 7.—17. III. 1931), na 8—14 dnevno zasedanje, je tudi ta oblast le navidezna, ker onemogoča vsako praktično delo. Zboruje v opernem gledališču v Moskvi, ki je za to priliko bogato okrašeno s komunističnimi znaki in strogo zastraženo z vojniki. Na odru sedi spredaj predsedstvo, za njim CIK, v prostoru za orkester so razvrščeni časnikarji, v parterju in po drugih prostorih pa sedi okroglo 1500 članov kongresa. Otvori kongres predsednik (ta je že od l. 1924 M. I. Kalinin) z obširnimi nagovorom, nato se vrše z vzklikom volitve predsedstva (to šteje 85 glav), za njimi se pa bero brezkončna poročila raznih funkcionarjev, ki jih kongres navadno sploh brez debate potrjuje. Protipredlogov ni navadno nobenih in vse se odigrava soglasno, zato ni za kongres navadno tudi nobenega pravega zanimanja. Zaradi redkega in kratkega zasedanja o kakih resnejših razpravah ne more biti govora in enako ne more priti seveda tudi do nobenih pravih pobud.

Na ta način je seveda lahko razumljivo, da leži resnična oblast v rokah CIK-a (njegov predsednik je V. Molotov), ki sestoji prav za prav iz dveh delov (zbornic): zveznega sveta in narodnostnega sveta. Prvi (Sojuznij sovjet), ki naj bi bil nekako zastopstvo vsega prebivalstva, sestoji sedaj iz okroglo 450 članov in ga izvoli sovjetski kongres, drugi (Sovjet nacionalnostej), ki naj bi zastopal posamezne sestavne dele države (narode), pa sestoji iz okroglo 140 članov in odpošlje vanj vsaka zvezna republika po 5 članov, vsaka avtonomna pokrajina pa po 1, a vse potrdi kongres. CIK zboruje navadno trikrat na leto po 1—2 tedna, izdaja vse osnovne zakone, sklicuje kongres in voli svet ljudskih komisarjev. Glede na kratek čas zasedanja zakonov, tudi ta ne izdeluje in ne pretresa sam, temveč jih le naknadno potrjuje. Skoro prav vse zakone zadnjih let sta izdala predsedstvo CIK-a in svet ljudskih komisarjev, a CIK jih je le naknadno potrdil, dočim so bili kongresu le naznanjeni. V dobi, ko ne zborujeta

ne kongres in ne CIK, vrši namreč vrhovno oblast predsedstvo CIK-a, ki sestoji iz 27 članov, izdaja izvršilne zakone, nadzoruje vso upravo in vrši vrhovno pravosodstvo. Kot vrhovno izvršilna upravna oblast pa obstoji poleg predsedstva CIK-a še Sovjet ljudskih komisarjev (Sovjet narodnih komisarjev = Sovnarkom ali SNK, osnovan v dekretu z dne 25. X. 1917), ki je štel l. 1933 poleg predsednika in njegovega namestnika še 10 članov za posamezne upravne panoge. Ta odgovarja nekakemu ministrskemu svetu po drugih državah.

Sučno so sestavljene sovjetske oblasti po vseh republikah SSSR, le da je njih moč zgolj navidezna, kajti CIK osrednja zveza lahko po mili volji izpreminja in razveljavlja vse sklepe in odredbe sovjetskih oblasti po posameznih republikah (§ 20 ustave), ne glede na to, da so tudi finančno popolnoma odvisne od zveze. Pa tudi moč osrednjih oblasti je v resnici zgolj navidezna, kajti prav vse in prav popolnoma je odvisno končno le od vsezvezne komunistične stranke boljševikov. (V ajesojuznaja komunističeskaja partija boljševikov — VKPb) oziroma njega diktatorja (poprej Lenina, sedaj Stalina), ki lahko po mili volji nastavlja in odstavlja prav vse funkcionarje prav vseh oblasti in o kateri smo obširneje že govorili. Vlada je demokratična in ljudska le tedaj, ako je res in čim bolj neposredno odgovorna ljudstvu samemu. Kakor vidimo v Rusiji o tem ni niti govora, zato se v tem pogledu tudi danes prav nič ne razlikuje od nekdanje carske despotije. Zamenjali so se le despoti, bistvo je pa ostalo. Dočim so socijalno demokratične stranke pri svojem praktičnem političnem udejstvovanju uvidele, da jim demokratična država lahko najboljše služi za delavsko skrbstveno politiko, ki naj bi bila njih glavni cilj, pa boljševiki neomajno vztrajajo na načelu diktature proletarijata, ki jo istovetijo z neomejenim gospodarstvom svoje stranke. Dočim hočejo biti vse druge države vsaj na zunaj nepristranske, nadzoredne, se pa SSSR sama službeno proglašala za razredno, čeprav ni pojem »proletariat« niti točno določen. SSSR je vladana strogo od zgoraj navzdol in najvišje oblasti so brez vsakega ljudskega nadzorstva ter neodstavljive.

Ponovno smo že poudarili, da je neomejena gospodarica današnje Rusije le komunistična stranka, čeprav je štela ta l. 1927 samo 2% vseh volivcev SSSR. V nižjih sovjetih so nekomunisti zastopani še precej močno, deloma namenoma, deloma pa zato, ker po vseh niti ni dovolj komunistov, da bi mogli zasedati vsa mesta v njih, a čim višje gremo, tem bolj nekomunisti kopnijo, dokler v najvišjih sovjetskih oblasteh skoro popolnoma ne izginejo in jih dopustijo tam le par za — nekako reklamo in varanje nepoučenih. Vse to nam najbolj nazorno dokazuje naslednji pregled sestave vseh ruskih sovjetov za l. 1927:

Vrsta sovjetov		Članstvo sovjeta		Izvršni odbori	
		komun.	nekom.	komun.	nekom.
v odstotkih					
Kmetijski sovjeti	občinski	14	86	25	75
	okrajni	30	70	54	46
	okrožni	38	62	56	44
Mestni sovjeti	mestni	51	49		
	okrajni	56	44	68	32
	okrožni	61	39	69	31
Sovjetski kongresi	okrožni	68	32	73	27
	gubernijski	66	34	69	31
	sovjeti zvez. republik	72	28	68	32
Vse ruski sovjetski kongres in CIK		73	27	98	16

RAZNO

Posvetovanje zaupnik. skupine rudarske zadruga s TPD. Obravnavalo se je sledeče: 1. Da se premeste učni kopači v kopaške skupine, kar je gen. ravnateljstvo še zaenkrat odgodilo zaradi pomanjkanja tozadnih podatkov od ravnateljstev. 2. Deputatni premog se izenaci za vse okraje TPD tako, da dobi vsak upravičenec 3 tone kockovca in 3 tone orehovca letno, kar je bil dosedajni običaj po gotovih okrajih. 3. TPD se obveže plačevati odškodnino tistim, ki so klicani na orožne vaje (§ 219. obrt. zakona). 4. Da se upokojeni rudarji, kateri imajo sina ali poročeno hčer ter je mož rudar, obdrže še nadalje v stanovanju. 5. Za rudnik Kočevje se je obljubilo en šitv mesečno, tako da bodo delali 16 šitvov na mesec. 6. Obljubilo se je tudi od strani gen. ravnatelja, da se bo zaradi stanovanjske bede v Trbovljah v doglednem času izgotovila ena že stojiščih neizdelanih stanovanjskih hiš. Obravnavala so se še razna druga je reča vprašanja, na katera pa se ni dobilo jasnih in pozitivnih odgovorov. Iz vsega zgoraj navedenega se vidi, da vrši II. skup rud. zadruga ves z veliko poštrevovalnostjo svojo nalogo za izboljšanje položaja rud. delavstva.

Čudno, da nas bolj ganejo zaloigre na odru in filmemek platnu, kakor pa v resničnem življenju. Te dni je minulo 20 let, odkar je voditelj srbskih socialistov v predvojni Srbiji Dimitrije Tačovič umrl. Zamet od avstrijske krogle v bitki na Kolubari pri Lazarevu.

Armada brezposelnih v Združenih državah je narasla od 10.108.000 v septembru 1933 na 10 milj. 951.000 v septembru 1934. Vlada podpira 4.384.000 družin, ki štejejo skupno okrog 17 milijonov oseb. Za podporo teh družin izda vlada mesečno 95 milj. dolarjev.

Bolgarska vlada je dala zapreti socialističnega voditelja Džidrova, češ, da je pripravil etnografsko glavljenje sedanje vlade. Vrtarji, čuvaji in šoferji so glede delovnega časa zaščiteni in morajo vsled tega imeti zakoniti nedeljski počitek, zakoniti enourni odmor po enournem delu in dobili nadure plačane a 50 odstotkov pribitka.

Srečen slikar. Ali ste že kaj prodali, odkar ste se začeli baviti s slikanjem? — Seveda! Eno odeljo, zimsko suknjo in foto-grafske aparat.

Slovenski pregovori o denarju

(I. Sašelj.)

Ako bi se ljudje za nebeza tako pulili, kakor denar, bi bila že davno premapna.
 Ako sva si tuči brata, močnej siesta sestri.
 Amerikanski denar je samo za eno leto.
 Brez denarja do solarja, brez soli domov.
 Brez denarja kakor Bog brez brata.
 Brez vinarja ni goldinarja.
 Čas je denar.
 Čuvaj bele denarje za črne (nezrečne) dneve.
 Denar — glavat.
 Denar ima braj (ga je treba prešteti).
 Denar ima kratak rep.
 Denar ima polzek meč.
 Denar in nabrušen meč lahko v prid ali škodo obrneš.
 Denar in nagobe moraš skriti.
 Denar in žené — vladarji zemlje.
 Denar je ti imej, pa glej, da tebe ne bo denar smel.
 Denar ni siromak.
 Denar oči slepi.
 Denar prebije železna vrata.
 Denar — sveta vladar.
 Denarja kakor bučnih pečká.
 Denarja kakor peska.
 Denarja kakor praprotja.
 Denarja na cente.
 Dober prijatelj je boljši ko denar.
 Dober asod je boljši ko gotov denar.
 Dohtar pravice — prijatelj petice.
 Dokler imam repat (denar) svoj, vsak mi pravi: Bratec moj!
 Drag kruh, kjer denarja ni.
 En krivičen denar počte sto pravičnih.
 Glas do neba, mošnja velja.
 Groš ni norec.
 Ima denarja ko cigán (ali: berač) uši.
 Ima denarja ko cunj.
 Ima denarja ko Bog bratov.
 Ima denarja ko vrag toče.
 Ima denarja ko žabe diač (ali: pesja).
 Jezik z mošnjo raste.
 Kadar denar poide, pamet pride.
 Kadar imajo otroci in norci denar, imajo kramarji dober semenj.
 Kadar kura kriči, škrat čez strelno denar nese.
 Kdor denarja ima, lahko možki ravna.
 Kdor ima denarja, ima vse valeti v rokah.
 Kdor ima denarja, temu se od daleč duri od-pi-cajo.
 Kdor ima groš, ta je mož.
 Kdor je (ženske) ne pozna, bi jo kupil za dru-ga denarja.
 Kdor ne brani krajarjev, ne šteje cekinov.
 Kdor ne brani par, ne šteje zlatov.
 Kdor ni bogat, vinar ima rad.
 Kdor nima denarja, naj ne hodi na sejem.
 Kdor z tujim denarjem bišo zida, kamenje za svoj grob nosi.
 Kdor z denarjem kam ne v, naj hišo zida in se pravdati znae.
 Kjer denar, tam um.
 Kjer ni pleha (denarja), prijaznost neha.
 Ko bi knela deca denar, bi bili kramarji bogati.
 Ko denar poide, pamet pride.
 Komar krajarjev ni mar, ne bo goldinarja goepodar.
 Ne kupi za goldinar, kar moreš za groš.
 Nikjer ne nastiljaje z denarjem.
 Nima ga okroglega.
 Obeni denar desetkrat, preden ga izdaš.
 Okoli zlatoga teleta svet na sapa pleše.
 Petica — mož.
 Petica mož (denar pomaga do možitve).
 Pri groša ni prijateljca, ne brata.
 Stare vere, starih ljudi in starega denarja bodi ti vselej mar.
 Tisti denar je gotov, ki ga šlovek v pesti drži.
 Veliko beraštve je brez denarja bogastvo.
 V mošnji (pri denarju) ni brata, ne sestri.
 Z vinarji se pritrarjaje zlatniki.
 Za malo denarja malo muzike.
 Za pridnega za vsakim grmema petica (denar).
 Zastonj, ves Rim za groš, če pa groš ni.
 Zlate roka železna vrata prebije.
 Zlat hišaj vsaka vrata odpre.
 Zlatemu maliku se vse klanja.

DROBTINE

Armada pohabljenec. Belgijsko vojno ministretvo je izdalo pod pritiskom gospodarskih razmer poročilo, ki je izzvalo v javnosti veliko pozornost. Iz poročila je namreč razvidno, da sestoji belgijski častniški zbor večinoma iz invalidov. Od 24 generalnih poročnikov je 19 invalidov, med 119 polkovniki je 111 pohabljenec, med 1689 stotniki pa 1489 invalidov. V celoti ima belgijska armada med 4043 častniki samo 1638 zdravih mož.

Sovražnik Cerkve Voltaire je napravil nekoč s svojimi učenci izlet v okolico Pariza. Bil je izredno dobre volje in tako blasteče duhovit, da so srca mladeničev kar gorela za Voltairja. Eden izmed učencev, ki ni mogel krotiti svojega navdušenja za svojega učitelja, je šel in je zapisal v album ali v spominsko knjigo na razgledu sledeče besede: Stari Bog je mrtev — Voltaire naj živi vekomaj!... Sto let pozneje je prišel na isti kraj mladi Lamenais. Našel je tam še isto knjigo in jebral one besede v njej. Lamenais je sedel in je zapisal poleg besed na rob: Voltaire je mrtev — stari Bog pa bo živel vekomaj.

Kisla vina. Profesor Schmidt, ravnatelj higien-skega zavoda na univerzi v Halle, je dolgo proučeval vprašanje koristnosti via in je prišel do zaključka, da so kisa vina koristnejša od sladke kapljice. V njih je manj alkohola kakor v sladkih, ker se v zorečih grozdih jagodah in stvorilo toliko sladkorja, ki zviša odstotek alkohola in tudi strupenost vina.

Cesar Maksimilijan I, je bil jeseni l. 1511 na lovu na divje koze nad Inostomom: z njim je hodil sjevov dvorni norec. Na poti s planine sta cesar in norec nalezela na divjoh mladega, toda skoraj popolnoma osivelega Tiroleca, ki je sekal drva. Norec, ki ni zamudil nobene priške, da se je norčeval iz okolice, je nagovoril možaka: »Pri vas je pa na vrhu že zapadel sneg. Ali bo skoraj zima?« »Sveda«, se je odrezal bistroumi kmetič, »vsa kaže, da bo res taka. Goveda tudi že odhajajo v dolino.«

Podmorski tunel. Pod močno trdnjavo, Gibraltar, ki obvlada morsko ožino med Evropo in Afriko, se pričeli kopati pomorski tunel. Nameravajo namreč zvezati obe zemlji, Evropo in Afriko in tako ustvariti izobno železniško zvezo med Španijo in španskim Marokom. Ta zveza bi se zlasti ob času vojne prav lepo obnesla, ker temu tunelu, se bode moglo škodovati sovražna ladja, ki sicer z lahkoto zapreja morsko ožino. Proti temu tunelu se bode moglo pa nitesar opraviti in bo ostala zveza nepretrgana.

Nonavadna odkritja v rjavem premogu. V rjavem premogu pri nemškem Halleju so odkrili v zadnjem času ostanke tisočih predpotopnih živali, kar je samo po sebi nekaj nenavadnega, kajti kislina, ki nastajajo v rjavem premogu, sčasoma uničijo takšne ostanke. V Giessehtalu so se te reči ohranile samo zaradi tega, ker je tamonajša voda zelo apnena in manjša meč kisline. Okamenina, ki so jih našli, so tako sijajno ohranjene, da se na njih n. pr. natančno razločijo ribje luskinje in listno zelenilo. Med najdbami je nič manj nego 1400 vretenčarjev, rib, krkonov, brokodolov, predpotopnih kuščarjev, želv, predhodnikov naših praštev in konj itd. Zelo zanimiva je žival, ki meri brez repa 4 cm in je živela po vsej priliki na drevesih. To hitje predstavlja doslej neznan člen med žuželko-jedci in prvimi polopicami. Ker odkrijejo vedno nova kalkčno starinsko zanimivost, se zdi, da bo Geiseltal neizčrpno najdišče za raziskovalce in da nam bo razkril marsikatero doslej nereseno skrivnost.

Dobri računar. Znani kirurg današnje fakul-tete profesor Gussenbauer je nekaj z operacija rešil življenje nekemu avstrijskemu nadvojvodi. Ko je nadvojvoda ozdravel, je poslal k njemu svojega pribočnika, da bi mu povedal, kakšen honorar bi mu bil ljubši, komturni križec reda Franca Jozefa ali 20.000 goldinarjev. Gussenbauer je od-rovnil: »Ne dobim niti komturnega križca niti 20.000 goldinarjev, temveč 40.000 goldinarjev.«

Sola na sodišču. Pred angleškim sodiščem je moral pred kratkim 17 letni deček dokazovati sod-nikom, da zna računati, pisati in brati, da s tem reši sodniške kazni svojega lastnega očeta. Oče je bil namreč obložen in poklican pred sodišče, češ, da svojega sina ne pošilja v šolo. Oče pa se je opravičeval s tem, da svojega sina podučuje sam. Da se sodišče prepriča, ali je oče res svojega sina naučil brati, pisati in računati tako, kakor zahte-vaajo šolske postave, je hotelo samo izprašati fanta. Dali so mu taka vprašanja. Fant je težavno besedilo prebral brez napake. Pri pisanju je po-

VSE brusilke potrebšćine po nizkih cenah!

Dim 10— 15— 16— kizvalci aparati
 Dim 27— 34— 50— brusilke
 Dim 30— 36— 76— lasostrižniki

Copici, mila in vse druge potrebšćine po izredno nizkih cenah.

Celje št. 19

Zahtevajte vsaki brezplačni seznam z več tisoč slikami. Kar se ugraja, se zamenja sli vrne denar.

kazal, da piše lepše in pravilneje, kakor vsak otrok njegove starosti, ki hodi v državno šolo. Nato so mu sodniki dali najtežje račune, ki jih je po fantek rešil brez napake in s tem dokazal, da je v občevju šoli vedl dobil, kakor bi bil dobil znanja v državni šoli. Teža mnenja so bili tudi gospodje sodniki, ki so dečkovega očeta oprostili od vsake obtožbe.

Kako sodijo v Evropi o ameriških predsednikih. V Ameriki splošno prevladuje mnenje, da je bil bivši predsednik Hoover antičlarskec. To je zelo pretirano. Hoover sicer ni trpel pomanjkanja, ampak vse njegovo premoženje ni značalo niti milijon dolarjev. Vendar je res, da je imela Amerika le malo predsednikov, ki so bili v denarnem pogledu tako dobre preskebljeni kakor Hoover. Washington je n. pr. svoje čase veljal za zelo imovitega moža. Tudi predsednik Jefferson je bil, ko je stopil v državno službo, imovit šlovek. Umrl pa je revez, kakor berač, zakaj položaj, ki ga je zavzel v državi, je zahteval od njega celega moža in tako se je zgodilo, da je zamenjal svoje nasade, ki so popolnoma propadli, da je obubožal. In noben njegov naslednik se ni mogel pohvaliti s premoženjem, razen: se ostih zelo skromno s predsednikova mesta. Še danes je tako, da živo predstavniki Zed-njenih držav zelo skromno v vsakem pogledu, zakaj njih položaj zahteva živcev in gnotnih štev in ne prisaša dobička.

NAZNANILA

»Kaj. prosv. društvo v Sv. Jakobu ob Savi uprizori v nedeljo, dne 9. dec. t. l. baletno igró »Logarjeva sinova«. Vabimo!

»Kmetika dobita vabi ravnateljstvo Dr. Kre-keva gospodinske šole v Šiški pri Ljubljani na drugi »Tromesečni gospodinsko-kuharski tečaj, ki se bo pričel 2. jan 1925. Pojasnila daje ravnateljstvo vsaki dan osobno ali pisмено. — Spre-jemajo se notranje in zunanje članke.

Pešijte naročnino!

V vsake hiše »Domoljuba«!

HRANILNICA IN POSOJILNICA V KAMNIKU - ŠUTNA 22 - LASTNA HIŠA

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

Sprejema hranilne vloge in jih obrestuje po dogovoru do 5% — Jamstvo presrega večkratni znesek vseh vlog.

Domača trgovina

PRI „ČEŠNIKU“

Ljubljana - Lingarjeva ulica

Kupite dobro in po ceni vse Vaše zimsko potrebščine in sicer:

Perilna flanela, barbeni	od Din 6-50	naprej
Perilni barbeni za obleke	10-"	"
Perilni barvasti žamet	20-"	"
Pliš. žamet za jopice in plašče	70-"	"
Blago za obleke, kostume 120 cm širine	25-"	"
Flanelaste, barbataste rjube	30-"	"
Ogrinjatke, plete, volnene svilate, ženit-šerpe		in rute

Velika zaloga za moške obleke — sukaje in plašče (pelerine)

Poštenost podjetja je znana!

Radovednež. »Striček, ali si ti tudi oženjen?« — »Še ne, dragi fantek.« — »Kdo ti pa pove, kaj smeš in kaj ne smeš delati?«

POLHOVE ROŽE tudi mladice, srajce, jazbecere lišičje, dehorjere, reverice, kupuje **Zdravič, Ljubljana, Florijanska 9**

»Vse je odvisno samo od prakse. Zakaj bi ne mogli uporabljati levec s prav isto spretnostjo kot desnice?« je hitel predavatelj. S kredo je z desnico narisal na tablo konja, nato pa isto z levico.

Mirko, ki se je tiščal mame, ji je dejal tiho: »Mama, recite mu, naj poskusi z levico priti v desni hlačni žep.«

Vzemite vendar že enkrat zastonj

na krasno izdelan barometer, par št. 9514, velikost 12 x 13 cm, kateri ponike vreme povsaj za navedljivo za 24 ur naprej. Po aliite za stroške v znamnih Din 2- na naslov:

Barometer, Ljubljana 1, poš. pr. 18

pa dobite naprav. takoj. Mnogo tisoč zahvalnih pisem iz tu- in inozemstva.

Trgovce: »Dobili boste dvesto dinarjev tedensko, drugo leto več.«
Pomočnik: »Dobro, potem pridem drugo leto.«

Brinje in fige vedno v najboljši kakovosti dobite pri trvdiki **FRAN POGAČNIK d. z. o. z. - Ljubljana - sedaj Tyrševa (Dunajska) št. 33 Javna skladišča (Balkan)**

Polica: »Aha, zalotil sem vas pri tatvini avtomobila.«
Tat: »Avto je stal pred pokopališčem, zato sem mislil, da je njegov lastnik umrl.«

KOTLARKA
družba z o. z.
LJUBLJANA
Rimska 2 - Gregorčičeva 5

Vam nudi najceneje: Zaelne kotle vseh sistemov, Bronarilne bakrene in pocinkane železne, — Pralne kotle, kotle za štedilnike, Filtre za vino, Kopalne peči in vse druge predmete spadajoče v našo stroko. Popravila točno in solidno! Zahtevajte brezplačni cenik!

Izdajatelj: Dr. Gregorij Počnik

Mali oglasnik

Vsaka drobna vrstica ali nje prostor velja za enkrat Din 5. Naročniki „Domoljuba“ plačajo samo polovico, ako kupujejo kmetijske potrebščine ali prodajajo svoje pridelke ali iščejo poslovl oziroma obrtniki pomočnikov ali vajencev in narobe.

Iščemo zvonike, ki poznajo peke in trgovce z moko Persons Ljubljana poštni predaj 307.

Vajenca za krojaško obrt sprejme Joško Lombar, krojaški mojster, p. Prečdvor 44.

Gepeki, lesen in mlatni, tišico prodam po nizki ceni. Naslov v upravi »Domoljuba« pod št. 13.235

Dehio, zdravo, močno, srednjih let, ki je vajena živine in zna samostojno voditi poljsko delo išče z januarjem župnišče na Gorenjskem. Ponudbe na upravo Domoljuba pod št. 13526

Fige za žganjekuho do bite pocieni pri Gospodarski zvezi v Ljubljani.

Dopisne tečaje za slovenščino, nemščino in esperanto otvoril s 1. januarjem 1935. Jezikovna dopisna šola, Jesenice-Fužine, (Gorenjsko) Učnina nizka. Plačilni pogoji ugodni. Zahlevajte prospekt. — Priložite znamko za odgovor!

Pozor kunc! redka 2 večji hiši z gospodarskim poslopljem, na prometnem kraju, poleg državne ceste v Novem mestu se prodasta. Poizve se pri Jos. Kleindinst Novo mesto. Prečšernova 1.

Provovrstno telico mentafonko, brejo, dve leti staro, proda Živnoredjska zadruga, Struga, Dolenjsko.

Površnike, usnjate, obleke itd. kupite najcenejše pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

Posestvo z novim poslopljem v bližini Ljubljane, prodam — Prevzame se lahko hipoteka Naslov v upravi pod št. 13559.

Vse vrste starega železa, tudi pločevino in druge kovinske odpadke plačue najviše **Fr. Stupica,** železnina, Ljubljana Gospodarska cesta 1.

Šoferje bodo zasnamovali. Zavarovalni odtsek francoskega parlamenta se je zanimal za številne prometne nesreče in sklenil prikočiti na pomoč nezavarovanim žrtvam. Razen tega bodo zasnamovani vsi šoferji, ki se prenalno zmenijo za cestne predpisje. Vsaka dokazana krivda se bo zabeležila v šoferjevi izkaznici. Ko bo dobil štiri kazenske belečke, bo izgubil pravico voditi avtomobil. Nasprotno bodo odlikovani vzorni šoferji po petih letih službovanja s posebnim častnim znakom ministarstva za javna dela. Šofer, ki bo nosil ta znak, ne da bi ga zneluži, bo kaznovan z zaporom od 6 mesecev do 3 let.

POSMRTNINA

V zadnjem času smo izplačali zavarovane vsote, med drugimi tudi po smrti sledečih članov:

- Mihelič Franciška, Hrastje pri Ljubljani, št. 8
- Bartol Franciška, Klinja vas pri Kočevju (1/2).
- Rebolj Anton, Brinje 12 pri št. Rupertu na Dol.
- Hafner Ana, Tržič-Bleke 13.
- Stecher Kuni unda, Studenci pri Mariboru, Alek. sardova št. 43.
- Bizovičar Franc, Ljubljana, Sp. Šiška, Gasilska 30.
- Virant Franc, Zlebič pri Ribnici 21.
- Resman Janez, Begunje na Gorenjskem 65. (Radl nezgodne smrti izplačana dvojna zavarovana vsota).
- Muren Terezija, Metlika 50.
- Magister Jože, Vižmarje pri Ljubljani 96.
- Rošker Jože, Dobrenje pri Kungoti.
- Tavčar Andrej, Suha 10, Skofja Loka.
- Zavrli Marjeta, Velesovo pri Kranju.
- Gornik Janez, Zg. Voličina.
- Besednjak Vnko, Polzela 124.
- I. t. d.

Karitas, Ljubljana, palača Vzajemne zavarovalnice.

(Zavarovanje posmrtnine, starostne preskrbe in dote.)

»Smrtina« simfonija Čajkovskovega. V prav neverjetno tučni zvezi je smrt s peto simfonijo ruskega skladatelja Čajkovskega. Skladba navdaja godbenike, vsakokrat kadar se pripravljajo za nastop z resnim strahom in skrbmi radi tako čudne usode, ki je zvezana z njenim izvajanjem. Ko so to simfonijo prvič igrali, že pred dvajsetimi leti, je še med skušnjami umrl neki godbenik. Pri naslednji izvedbi je umrl burnemoutški župan, ko je prisostvoval koncertu. Ko se je skladba tretjič izvajala je smrt pobrala lastnika Zimskega vrta, kjer se je izvajala. Pri četrtem izvajanju je umrl klarinetist, pri petem pa neki violinist.

FIŽOL

vseh vrst kujiemo ali zamenjamo za žito in moko **FRAN POGAČNIK** družba z o. z. v Ljubljani Javna skladišča (Balkan), Tyrševa (Dunajska) c. 33

Še ena slika razorožitve. V angleški mornarici so začeli uporabljati dvojne strojnice. Te strojne puške so tako narejene, da imajo po dve cevi na enem stojalu in tako lahko izstrelijo še enkrat toliko število izstrelkov na minuto, kakor prejšeje z eno cevjo.

Državljen POUK IGRANJU

Zahlevajte brezplačen katalog

MEINEL-HEROLD DŽOZ ZAL MARIBOR št. 107

TOVARNE GLASBIL